

ZED. DRŽAVE ŠČITIJO REŽIME, KI JIH LJUDSTVA NE MARAJO

Zvezna vlada s svojim armadnim in mornaričnim štabom si beli glavo, kako oteti Čiang Kaiškov režim pred popolnim polomom. Dali smo mu že par milijard poleg raznih drugih dajatev. Dali smo mu letal in naše pilote, da kitajske letalce uče, kako naj redčijo takozvano kitajsko komunistično armado, ki ima v posesti že skoro toliko Kitajske kot je obseg Evrope.

V Šingtao v severni Kitajski, kjer tabari velik del naše bojne morarice, je ameriško vrhovno poveljstvo poslalo nadaljnih nekaj tisoč marinov (mornarična pehota), da ojača ameriško posadko, ki je že tam. Zaledje tega pristanišča pa je vse okupirano od komunistične armade, kakor jo imenujemo v Ameriki. Naše bojne ladje so tudi v Šangaju, med njimi nosilke bojnih letal — tako — za vsak slučaj...

Vzlic tej ogromni ameriški pomoči in vojaški podpori pa Čiang Kaišek in njegov koruptni režim izgublja, dasi že komunistični kitajski armadi prerokovali uničenje predlanskim, lani in spet letos.

A dogodilo se je, da je kitajska ljudska armada prodrla do par sto milj od glavnega mesta Nanking, da je blizu Šangaja, in da se ameriški in angleški civilisti na apel svojih konzularnih in drugih naših ter angleških uradnikov vratajo domov kolikor hitro morejo.

Ameriškemu poveljstvu je neprijetno priznati, da se je z ocenjevanjem bojnih sil ljudske armade ukanilo. Ljudstvo je proti Čiang Kaišku tudi v tistih krajih Kitajske, ki so še pod njegovo vlado. Na svoje voljake se ne more zanesti. Ameriški časnikarji s Kitajskega poročajo, da kitajski letalci z bojnimi letali, ki smo jim jih dali, slabo ravnaajo, da so mnoge pokvarili in da se v boj nad komunistične čete spuščajo kar tako ker jim je ukazano, ne pa s kakšnega bojnega navdušenja. Ne mika jih, da bi bili izstreljeni (tako pravi sami) in očitno jih ne mika, da bi morili v masah svoje rojake kati tuj silni na ljubo.

To je vzrok, čemu Čiang Kaišek vzlic moderni bojni opremljeni ne more ustaviti revno oboroženo ljudsko armado. Niti še tako zakrkljani ameriški reporterji na Kitajskem ne morejo trditi, da kitajska ljudska armada Sovjetska unija podpira ali oborožuje. Vse kar je storila zanjo je to, da ji je prepustila ob svojem odhodu iz Mandžurije japonske municijske zaloge. Torej si mora ljudska armada pomagati z izdelovanjem orožja na svojih tleh, največ v Mandžuriji, toda v tovarnah, ki so jih sicer zgradili Japonci, ampak stroje iz njih je odpeljala sovjetska armada.

Komu moremo skriti, da če se ne bi v Kitajsko umešavale Zed. države in Anglija, bi bil Čiang Kaišek, njegovi ministri in generali, že davno v begunstvu. Ljudstvo jih ne mara pa če se Amerika še toliko pridružuje, da mu bi jih usilila.

Še bolj odkrito kakor na Kitajskem se je Amerika zapletla s svojo intervencijo na Grškem. Od kraja se je Anglija še pod Churchillom, nato je nadaljevala z intervencijo laborijska vlada in končno Ameriki sporočila, da bremena več ne zmore. Tako je nastala Trumanova doktrina, šli smo kar naravnost v akcijo in tako je grški kralj še na presolu in prejema plačo iz ameriških davkoplačevalcev in vlada ter

(Konec na 2. strani.)

V Holliwoodu se pričela kriza — uvod v "recesijo"

Po prvi svetovni vojni je prišla prva v krizo premogovniška industrija. Zastala je dolgo prej kot drugi obrati.

Sedaj pa se je začela v glavnem stanu filmske industrije — v Holliwoodu. In sicer zares. UP poroča, da je bilo v enem tednu v novembru odslovljenih 1.800 delavcev, med njimi tesarji in mizarji, ki v glavnem delajo kulise, dalje barvarji, ki jih slikajo, mnogo pisarniškega osebja itd.

Warner Brothers, ki je ena izmed največjih filmskih družb, je v tem mesecu postavila na cesto tisoče delavcev.

Filmske zvezde, ki imajo kontrakte s svojimi bosii, niso prizadete. Prejemajo po pet tisoč dolarjev na teden ali \$250.000 od filma. Filmske družbe jih držijo, ker jim s svojo privlačnostjo pomagajo polniti kinoteatre kakor magnet. Prizadeti pa so takozvani karakterski igralci, igralci malih vlog, in pa tisti igralci obojega spola, ki le tu pa tam dobe kako vlogo. In pa one množice raznega igralškega osebja, ki predvajajo v filmih masne prizore.

Predsednik zveze filmskih družb, Eric Johnson pravi, da je vzrok te "depresije" ali krize "dolar hamburger". Ali z drugimi besedami, inflacija. Včasii si dobil "hamburger sandwich" za nikel, potem za dajm — sedaj pa vsled inflacije moraš po Johnsonovem mnenju plačati zanj že dolar. Dejal je tudi, da je filmska industrija od velik del svojih nekdanjih dohodkov vsled izgube evropskega trga.

Ljudje v Ameriki si vsled draginje ne morejo privoščiti več toliko luksusa kot pred inflacijo in kinoteater je en luksuza, ki se mu lahko odrečejo.

Ni pa pojasnil ene resnice, tudi vstopnina v kinogledišča se je dvignila kot živo srebrje v toploti, kadar je vroče. Nekoč so rekli kinoglediščem "nikelšov". A cene vstopnicam so z izboljšanjem filmov rasle — poskočile pa so, kot da bi jih vrgl kvišku, med vojno... V velikih mestih nisi dobil dobrega filmskega gledišča izpod dolar vstopnine, posebno ob večerih. Marsikje so jih dvignili nad dolar. Med vojno je to še nekako šlo, sedaj pa ljudje takih vstopnin več ne zmorejo — posebno družine z malimi dohodki nikakor ne.

Sicer pa se tudi že v trgovini in v industriji pozna, da smo na pragu "depresije". To priznava tudi Wall Street in tam vedo, kako in kam piha naš sedanji ekonomski veter.

Proletarec je vaš list. Priporočajte ga svojim znancem in prijateljem, da se naroče nanj.

KOMENTARJI

Bazilika sv. Petra v Rimu je morala biti znova posvečena in blagoslovljena. Neki nesrečen advokat se je skrivoma splazil v kupolo 170 čevljev visoko, zakrillil z rokami turistom in vernikom, ki so bili pred visokim oltarjem in skočil dol. Obležal je le par čevljev pred ljudmi, ki so onemeli od groze. Papeževi orožniki so ukazali ven turistom in vernikom. Vzelo je pet ur, predno je bila ta največja katoliška bazilika spet posvečena in se s tem očistila oskrunjenja, ki ga ji je napravil samomorilec. Le čemu si je ta nesrečni advokat baš baziliko sv. Petra izbral za izvršitev samomora, ki ga cerkev smatra za smrten greh. Tudi v deželah, ki so ločene od cerkve, ga smatrajo za nepostavno dejanje in storilca kaznujejo, ako se mu samomor — ne posreči. V cerkvi sv. Petra je bil to v 18 mesecih že drugi samomor.

V katedrali v Neaplu je isti dan (17. nov.) izvršil samomor neki čevljar. Ustrelil se je pred glavnim oltarjem. In tudi tu se je moralo katedralo znova blagosloviti, predno so se verniki in turisti smeli vrniti. V Italiji je sramota za vse sorodstvo, ako si kdo izmed članov sam vzame življenje. Pokopljejo ga na bolj zaničevan način kot pa se pokopje crkveno mrhovino — kje v kakem skritem kotu pokopališča na neblagoslovljenem kraju. Vernemu v Italiji je to znamenje, da se duša tako zakopanega grešnika žge za vse večne čase tam "kjer je jok in škripanje z zobmi". A vendar izgleda, da se mnogi Italijani ne boje te grožnje in si jemljejo življenja v najbolj posvečenih krajih. Samo ene cerkvene zapovedi se Italijani resnično držijo. Otrok imajo "kolikor jim jih Bog da." Porodna kontrola v Italiji ni prepovedana samo od cerkve temveč tudi od države. Ponizevalno je za starše, ki imajo le malo ali nič otrok. Zato se prebivalstvo že itak natrpne Italije naglo množi. V Franciji, ki je tudi katoliška država, pa skoro nazaduje. Kolikor je naraslo, se je to zgodilo s priseljevanjem iz drugih držav. Jugoslavija, ki je skoro tolikšna po obsegu kot Italija, jih ima kakih 15 milijonov, Italija pa mnogo nad 40 milijonov. Kam bo to odvišilo italijansko prebivalstvo šlo? Sicer to ni naš problem ampak je de Gasprijev, ki je načelnik vlade, in na njegove katoliške stranke, ki je na krmilu.

Ruske vojakinje, ki so bile v času okupacije na Madžarskem v velikih množinah, so bile strah in trepet madžarskih fantov, mož in žensk. Te vojakinje niso bile kake paradne dame v vojaških uniformah, kakor so bile na primer med vojno ameriške vojakinje, ampak so bile izvežbane za akcije na bojiščih in bile so del sovjetske armade z enakimi nalogami kakor moški. Kot so se ženske bale ruskih vojakov, tako so se madžarski fantje in možje bali ruskih vojakinj in se skrivali pred njimi po hostah (na Madžarskem je malo host) ali pa so jih njihove žene in matere skrivale pod slamo in senom. Kajti ko je bilo dneva konec in je nastal mrak, so se ruske vojakinje podale na lov za moškimi ter jih — posiljevale. Tako piše v svoji knjigi bivši predsednik madžarske vlade Ferenc Nagy. Dal ji je naslov "Borba za železnim zastorom". Naravno, da je Ferenc Nagy hud na Ruse, ker je ob posestavi in bežati je moral. Zato ga sedaj tako pisanje veseli.

(Konec na 4. strani.)

Irving Pflaum se norčuje iz Nagyjeve knjige. Irving je član kar čikaškega dnevnika Sun-Times. Pravi, da je v njegovi knjigi nedvomno veliko resničnega, ne zdi se mu pa kaj modrega od Nagyje poglavlje, v katerem pripoveduje o ruskih "amaconkah", katere so šle v celih trumah za moškimi. Madžarske žene so v svojem trepetu storile vse, da se jim bi mož in sinov ne onečastilo. Toda mnogi se niso mogli skriti. Pflaum meni, da je ta storija, namenjena za udarec na sovjetske vojakinje, bila udarec nazaj. Ko so se o tej knjigi menili Pflaumovi prijatelji, so rekli, da jih mika iti na potovanje in bi radi izvedeli, kako se pride — zad za železni zastor. Izgleda, da jih bi tako "posiljevanje" zanimalo, kajti ruske vojakinje gotovo niso kake stare ženske. In ko so Pflaumovi prijatelji vpraševali svoje znanke kaj mislijo o tem Nagyjevem pripovedovanju, je ena izmed njih rekla: "Oh, well, bo to odvišilo italijansko prebivalstvo šlo? Sicer to ni naš problem ampak je de Gasprijev, ki je načelnik vlade, in na njegove katoliške stranke, ki je na krmilu.

Nekaj o naših stvareh

Knjiga "Brata", ki jo je spisal Etbin Kristan, je bila razposlana vsem društvom in klubom Prosvetne matice ta mesec. Prepričani smo, da bo ugajala vsakemu čitatelju. In ko jo prečitata, dajte jo komu drugemu, da jo bo bral. Na ta način bo to lepo knjižno delo imelo res veliko čitateljev.

Naročnikom, katerim je naročnina potekla, je naš novi pomožni upravnik Clarence Zaitz poslal obvestilo o tem, s prošnjo, da naj jo čimprej obnove.

Apeliramo posebno na zastopnike, da se potrudijo iztrjavati potekle naročnine kolikor največ mogoče. V nekaterih naselbinah svojo nalogo pridno vrše, kjer pa nimamo nobenega zastopnika, imamo vzlic našim opominom težave.

Danes, v času te silne draginje, ki je zadela časopise v tiskarnah — in narasli so stroški za papir in druge potrebščine, šteje vsak cent. Upamo, da se naročniki, ki jim je naročnina potekla, tega zavedajo in nam bodo šli na roko s tem, da naročnino točno obnavljajo. In zelo bo listu koristilo in napredku med našim ljudstvom, ako mu pridobite ob priložnosti kakega novega naročnika.

V tej številki je spet objavljena kolona "Z uredniške in upravnške mise".

Ta petek 26. novembra se bo vršila v Slov. delavskem centru v Chicagu seja kluba št. 1 JSZ in tik na to seja eksekutive JSZ in Prosvetne matice, ki bo izredno važna. Podana bodo poročila o stanju pri listu, o Ameriškem družinskem koledarju, o Prosvetni matici, o notranjem poslovanju in o mnogih drugih važnih zadevah, ki se tičejo vseh nas.

Zelo apeliramo, naj se klubove seje udeležijo vsi člani in potem prisostvujejo tudi seji eksekutive, da se čimbolj pouče tudi o naših notranjih stvareh.

DEMONSTRACIJA MORNARJEV CIO IN AFL pred grškim konzulatom v New Yorku proti preganjanju 90. grških unijskih voditeljev v Atenah. V tej demonstraciji je bilo tudi precej grških mornarjev. Ameriški pomorščaki in pomorski delavci so skušali poslati v obrambo preganjanih grških unijskih voditeljev v Atene ameriškega delavskega odvetnika W. L. Standarda, a mu grški konzulat ni hotel dati vize.

Strah Francije pred obnavljanjem nove nemške bojne sile

Vrnitev trdnjave nemške vojne industrije nazaj nemškim lastnikom. — Francozi zama protestirajo. — Anglija za ameriški načrt

Ameriška vlada se je odločila v svoji "mrzli vojni" z Rusijo obnoviti "biconijo" v novo nemško industrialno silo. Pravi sicer, da bo anglo-ameriška oblast skrbela, da je ne bo spet kak nov Hitler uporabil tudi za obnovev nemške vojne sile in da se svet lahko zanese, da Porurje ne bo postalo nov arsenal nemškega militarizma in nacionalizma.

Močna Nemčija v načrtu boja proti USSR

Vzrok naglemu utrjevanju Nemčije v obnovev industrije in za ojačanje nemškega kapitalizma je ena izmed posledic takozvane Trumanove doktrine, ki skuša ograditi Sov. unijo s "cordon sanitaire" kakor so jo po prvi svetovni vojni. Razlika je le, da jim je treba ta "kordon" sedaj pomakniti daleč na zapad, dočim so ga zapadne sile imele po prvi svetovni vojni daleč na vzhodu, kjer so ga tvorile Poljska, baltičke države, Finska, Romunija, Madžarska, Bolgarija, Jugoslavija, Turčija, Albanija itd. Vse omenjene države — z izjemo Turčije, so sedaj v sovjetski coni vpliva, ali pa popolnoma pod sovjetsko oblastjo. In pa vzhodni del Nemčije, s polovico Berlina vred. Na daljnem vzhodu so tvorile "sanitar-ni kordon" v prvi vrsti Japon-ska, ki je zasedla tudi Mandžurijo, in Kitajska je bila sovražna na USSR. Toda za najtrdnjejšo mejo proti sovjetski ekspanziji pa je bila smatrana Hitlerjeva Nemčija, zato mu je Wall Street in londonski "city" (finančni distrikt Londona) pomagal v oboroževanju. Posledice so znane. Toda izgleda, da so v Londonu in v Washingtonu nanje pozabili, na ta toliko v Parizu.

Tudi Francija kriva
Dasi se sedaj Francozi nad anglo-ameriško politiko zelo

Ali vam je naročnina
potekla...?

Tekoča številka Proletarca
je

2141

Ako je številka tik VAŠEGA imena na NASLOVU na PEVI strani nižja, to pomeni, da vam je naročnina potekla za toliko tednov kolikor je številka v vašem oklepaju nižja od gornje. Prosimo, obnovite jo! Prihranite nam s tem pri delu in na poštini!

AFL bo še v politični akciji, toda ne v svoji

Resolucija za ustanovitev samostojne delavske politične stranke, ki jo je minuli teden predlagal na konvenciji Ameriške delavske federacije Phillip Randolph, voditelj unije porterjev v spalnih vagonih, je bila toliko upoštevana kot kepa snega v peku.

Pričakovati, da bo kdo izmed sedanjih glavnih stebrov kdaj za ustanovitev delavske stranke je toliko kot če bi pričakoval, da se bodo ameriški bogataši izrekli za socializacijo in za socializem. Sicer pa, tudi ako se bi konvencija AFL zavzela ustanoviti delavsko stranko, ne bi bila nič drugega kot nova konservativna stranka. To ne bi imelo smisla in zato take stranke ne bo. Voditelji unij AFL so aktivni v politiki demokratske stranke in nekateri, med njimi Hutcheson, voditelj velike unije tesarjev, pa lomi kopja za republikansko stranko. In poleg njega je bilo mnogo drugih voditeljev unij AFL za Deweyja, ostali pa so bili za Trumana. Za Wallacea pa izmed glavnih vo-

diteljev AFL nihče in tudi v lokalnih postojankah unij AFL se je dobil le redkokdo, ki je rekel dobro besedo za progresivno stranko. Sploh ji je AFL sovražna.

Vendar pa je konvencija na predlog eksekutive sklenila obdajati vsakega člana unij AFL s malenkostno vsoto 10c, kar bo prineslo skupni znesek \$600.000. Ta izredni assessment bo šel v sklad politične lige AFL. Ker Taftov-Hartleyjev protiujijski zakon prepoveduje prispevati iz unijskih blagajin v podporo kakih politični stranki, ali za volilne kampanje, so odvetniki AFL našli iz zakona izhod in se mu ognili s določbami v tozadavni resoluciji, da se bodo sredstva Politične lige AFL upotrebovala EDINO za politično vzgojevanje članstva, ne pa v podporo kakih stranki ali za podpiranje kandidatov posameznih strank. Tega pa omenjeni zakon ne pre-poveduje. Taft in Hartley se v snovanju svojega zakona pač ni-sta domislila, da se ameriškim postavam lahko ogne na vse

sorte načine in s "tehnikalijski-mi".

Politična liga AFL bo vodila svoje "vzgojno" politično delo s pomočjo omenjenega assessmenta samo med volitvami. V času volitev pa bo deloval v kampanji poseben odbor toda ne na stroške unij ali na stroške kakega izrednega assessmenta ampak bo izdatke kril iz prostovoljnih prispevkov, ker po sedanjih zakonih je le to postav-no.

Tako je torej AFL svojo politično akcijo izpopolnila v toliko, da bo v bodoče za delavske "prijatelje" tudi agitrala, ne jih samo "indorsirala", kakor je delala do minulih volitev. Te prakse se v politiki že dolgo poslučujejo bratovščine železničarjev in sedaj tudi unije CIO. Šlednja se je v minulih kampan-jah na stroške svojega politične-g sklada zelo prizadevala s kampanjo proti Wallaceu. In "komunistom" in ob enem agitrala za Trumana in za "delav-ske prijatelje", ki so kandidi-

rali v kongres in v razne druge politične urade.

Na seji eksekutive CIO, ki se je vršila minuli teden v Portlandu, Oregon, je bilo od nekaterih članov priporočeno, da naj odbor in pa konvencija unij CIO, ki se je začela, "ostro nastopi" proti tistim odbornikom, ki so agitrali za Wallacea in s tem krillli sklep eksekutive, ki je bila odločno proti njemu in sklenila, da ga odborniki in ne posamezni lokali ne smejo podpirati. CIO je torej sedaj prav tako konservativen kot AFL.

Vsled tega so na konvenciji AFL v Cincinnatiju CIO znova povabili, naj se vrne v svoj "stari delavski dom" (v AFL).

Konvencija AFL je zvišala plačo predsedniku Greenu z \$20.000 na \$25.000 in tajniku blagajniku George Meanyju z \$18.000 na \$23.000, torej vsake-mu po \$5.000 na leto. Sprejete so bile številne resolucije, ki pa, kot je stari običaj, večinoma ostanejo le na papirju.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za pričetek v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROckwell 2-2864

Anglija - država plemstva, krone, proletariata in demokracije

Ni je moderne države na svetu, ki bi imela toliko plemstva kot ga ima Anglija. Ima lordov na koše, "markizov", "earlov", "dukov" itd. Zenska, ki spada v plemenitaški spol, pa je "Lady". Sorodnice dvorne hiše so "Duchesse". Stopnja plemstva se pričinja s "Sir". Drugače si le navaden "mister". Ako pa si le navaden delavec, tedaj v Angliji niti mister nisi.

V Angliji se plemenitaški naslovi dele kot n. pr. v Vatikanu. Kralj te poviša v "Lorda", pa si lord. Ali pa postaneš n. pr. "Duke of Windsor", dočera pa si bil kralj angleškega imperija! Soprog Elizabete je bil prej grški princ. Ker pa se bi s tem, da je član grške dinastije, ne mogel postavljati, mu je kralj George dal new title — "duke of Edinburgh".

Anglija ima tudi zbornico lordov. Nekoč je bila ta višja zbornica lordov vsedlobojuča. Njeni člani so dedni aristokrati, visoki cerkveni dostojanstveniki, anglikanske cerkve in pa ljudje s plemenitaškimi naslovi, ki jih imenuje v zbornico lordov ("the House of Lords") kralj.

Danes je ta zastarela zbornica le še spomin na njeno nekdanjo moč. Polagoma, zelo polagoma, jo je izpodirala zbornica "navadnikov" (House of Commons). Uradno se še tako imenuje, ampak ni več nižja zbornica temveč parlament, ki kuje postavne neglede na zbornico lordov. Poslanci nekdanje nižje zbornice se sedaj nazivajo za "Member of Parliament", na kratko M. P.

V Angliji ni republikanskega gibanja, ker je monarhizem povprečnemu Angležu priročnejši. Ko je sklican na zborovanje "House of Commons", se pripelje na otvoritveno sejo kralj v vsem dvornem sijaju, v zlati kočiji, pred katero je vpreženih več parov konj. In v drugih kočijah se vozi dvorno spremstvo, dvorne straže v dragocenih uniformah — konjenica — in to dvorno paradno gleda na ulicah stotisoče ljudi in vzključajo njegovemu veličanstvu! Zares "lepo je videti". Ta dvorni pomp je še iz časov, ko so si Angleži ponosno pripovedovali, da sonce v njihovem cesarstvu nikoli ne zaide — tako obsežno je in sega v vse kontinente po svetu. In Anglija je vladarica vseh oceanov.

Oboje je proč — le pomp je ostal. London, nekdo svetovni bančni center, se je moral umakniti newyorškemu Wall Streetu. Toda Anglež se še vedno rad spominja stare slave in še vedno misli, da je Anglija prva velesila na svetu. Namreč navadni angleški človek tako misli, pa čeprav mu prede pajek v želodec.

Kako priročnejši so monarhistične tradicije povprečnemu Angležu, se je videlo ko je Elizabeta pričakovala porod. Cele množice so stale pred dvorno palačo v dežju. In ko jim je bilo naznanjeno, sinček se ji je rodil, so vriskale v radovanju. Še celo Truman je brzojavno v svoji čestitki sporočil, da ga "neizmerno veseli..."

Tudi londonski komunistični "Daily Worker" je moral o tem dogodku zapisati nekaj lepih besed. A ob enem je očetu otroka svetloval, da naj ga uči še kaj drugega kakor o kraljevskem poklicu, ker takega dela morda ne bo več niti v Angliji, kadar bi malček imel priti na vrsto zanj. To bo čez kakih petdeset let. In do takrat je možno, da bo Anglija imela res socialističen red, in v njemu pa bi bil kak kralj prav toliko potreben kakor trti v panju, kadar dovrše svoje dolžnosti.

Omenjeni list svetuje, da je vsled tega pametno, ako se bo malčka, ko doraste, naučilo kake obrti. Tako bo imel delo tudi če Anglija kraljevsko službo in plemenitaške nazive odpravi. Sedanj malček, princ Edinburgh, ne bi porajal. Pristopil bi v unijo svoje stroke in morda bi ga člani delavci celo izvolili za svojega predsednika. Kraljev pa je že sedaj tako malo, da tudi ako se organizirajo, bi njihov lokal štel komaj dobro prigrizne članov.

Čemu naj bi bila kakršnakoli mirovna ofenziva komu "nevarna"?

Gre se še zmerom za Berlin. Saj na videz bi tako izgledalo. To je točka, okrog katere se sedanja "mrzla vojna" med Zed. državami in USSR najbolj suče. Ameriška vlada ima v tej "vojni" angleško vlado popolnoma na svoji strani, francosko pa le v toliko, ker je vsled okolščin, ki so zanj nastale, potegnjena v ta vrtnice.

Boj zaradi Berlina se poostruje. Kak incident — pa se bo mrzla vojna spremenila v sekundi v "vročo" vojno.

Višinski je na sedanjem zasedanju Združenih narodov v Parizu Ameriko že večkrat obdolžil, da sruje nov Pearl Harbor, namreč hipni napad s svojimi brzimi letali na sovjetska mesta. Iz letal bi padale bombe, Moskva, Kijev, Odesa, Leningrad, Stalingrad itd. pa bi bila porušena hipoma in što in što tisoče sovjetskega prebivalstva bi bilo pobitih.

Ameriški vladni krogi sicer take obdolžitve označujejo za gorostasne — a vendar ni nikomur znano, da se na vojni pripravljamo z vso mogočo naglico in da združena pretimo z našo atomsko, letalsko in mornarično silo. In odklanjamo vsak poskus za poravnavo in za izravnanje razlik med nami in Moskvo. Enako trmast je Ernest Bevin. Tak nastop je svetu priča, da prevladujejo v vladi in v vojaških krogih Zed. držav in v Angliji oni, ki propagirajo javno in še več tajno, da čimprej z Rusijo obratuna-mo, boljše bo!

V Franciji tega niso tako gotovi. Ne v drugih deželah, ki so svetovno vojno že dvakrat izkusile na svojih tleh, Anglija pa šele v drugi, namreč v kolikor so jo mogli Hitlerjevi letalci bombardirati iz zraka.

Naravno, da je tudi sovjetska vlada v tej "mrzli" vojni od-

BUCHENWALD BUS, ki je vozil jetnike v nacistično kempito letga imena, je sedaj v New Yorku kot pošujos muzej, v katerem so prizori nacističnih grozodejstev.

USPEHI IN TEŽAVE PETLETKE V GRADITVI NOVE JUGOSLAVIJE

Nacht za prekop Donava-Tisa-Donavd, za izsušitev Lonjskega polja in Skaderskega jezera

Iz raznih samokritik, kritik in iz pojasnjevanj vzrokov je razvidno, da imajo v Jugoslaviji v sedanji petletki — katere namen je državo industrializirati in modernizirati njeno agrikulturo, poleg uspehov tudi veliko težav in ovir.

Posebno sedaj, ko je sovjetski blok prekinil z Jugoslavijo gospodarske in kulturne odnose.

Kmetijstvo je šele letos doseglo nekaj nad predvojno produkcijo in to z velikim trudom. Ta trud je tolikšen radi tega, ker je bilo med vojno veliko razrušenega, ni bilo zadosti vprežne, ne druge živine, ker so jo porabili ali pa vželi v svoje dežele okupatorji in ni bilo semen, ne traktorjev. Vsi ovrhni spremembi v lastništvu so prejšnji gospodarji odšli in zemlja, posebno veleposestva, je prešla pod novo upravo. Marsikak nov ravnatelj ali kak posameznik, ki je dobil zemljo, da jo obdeluje, od kraja tega ni znal in ker je bil brezkušen, se v stiskah nikakor ni mogel znajti in si pomagati. Od sedaj dalje bo v tem oziru vsako leto bolje.

O potekanju petletke je v jugoslovanski skupščini imel dolgo poročilo Boris Kidrič. Iz njega beležimo le nekaj stavkov, iz katerih je razvidno, kako dalekosežni so načrti sedanje vlade. In ob enem, da je težko graditi, ako ti vsega manjka.

Kidrič je v svojem poročilu med drugim dejal, da kar se tiče predelave nekovinskega materiala, je ta zakasnitev posledica nezadostnega izkoriščanja

ločna vztrajati toliko časa, da pride do sporazuma. V Moskvi trdijo, da ga Amerika in Anglija nočeta, ker sta za vojno. V Washingtonu in v Londonu vodijo slično propagando in v nji pri-sega, da o kakem delovnem sporazumu z Rusijo ni govora, ker ga noče in da so to dokazale vse konference, ki so jih imele zapadne sile s sovjetsko vlado.

Vprašanje tega spora radi Berlina so zapadne sile, predvsem Zed. države, skušale spraviti pred organizacijo Združenih narodov na zborovanju v Parizu. Diplomati Zed. držav in Anglije so si predstavljali, da ker imajo v ZN večino — veliko večino, bi jim bilo zlahka poriniti skozi izjavo, s katero bi Sovj. unijo označili z ozirom na Berlin za "agresorko" in s tem za državo, ki ogroža svetovni mir. Tako naj bi postala organizacija ZN le žoga v rokah anglo-ameriške politike proti USSR.

Generalni tajnik ZN Norvežan Trygve Lie in predsednik skupščine ZN Avstralec Herbert V. Evatt pa nista dopustila, da se bi velesile igračkale z organizacijo Združenih narodov ter v tem namenu napravila potezo, ki je osupnila in nato zelo raztogotila Washington in London.

Naslovila sta namreč apel vsem štirim spornim strankam, ki se kregajo pod pretezo, da se gre za Berlin, naj se njih predstavniki znova snidejo in ako jim je res za mir in spravo, ni nobene vzroka čemu ne bi mogli uspeti. Naslovila sta svoj apel Trumanu, Stalinu, Attleeju in predsedniku Francije.

V Washingtonu so ju takoj prišli, da sta v svoji "naivnosti" postala "žrtvi" sovjetskih spletk in zato da je njuna mirovna ofenziva "jako nevarna". Sovj. vlada je v Lieov in Evattov predlog pristala, ameriška in angleška vlada sta ga odločno odklonile in francoska vlada caplja z njima, ker je postala odvisna od anglo-ameriške politike toliko, da je njima postala navadna podložnica.

Vendar pa sta Trygve Lie in H. V. Evatt svoj nameraj sa deloma dosegla, čeprav konference med veliko četvorico ne bo. Prvič, dosegla sta svetu dokazati, da sovjetska vlada ni edina, ki ogroža mir, kajti ker sta apelirala na vse štiri enako, je to pomenilo, da smatrate za sedanjo napeto stanje po svetu (Boj za Berlin je le preteza) vse štiri enako odgovornim.

In uspela sta svetu in posebno Evropi dokazati, da te anglo-ameriški kapitalizem takoj označi za naivneža, če ne že za "sopotnika" čim si za resnično spravo med deželami, ker le to bo jamstvo za zgraditev trajnega mira.

Generalni tajnik ZN Trygve Lie je prevzel to službo zato, ker smatra, da je bila organizacija ZN ustanovljena ZA GRADITEV MIRU, ne pa biti kak oder, na katerem bi se velesile prerokale in intrigirale ter vlekle male dežele za sabo kot da so kak komet. Ne Lie ne Evatt nista nič zagrešila s svojo potezo. Stori-la sta jo zato, da svetu dokazata, kako blizu smo tretji svetovni vojni, ako se zapadne sile in Sovj. unija čimprej ne pobotajo; namesto da s svojo mrzlo vojno pehaajo sebe in ves svet v novo katastrofo, dasi se niso še zacelile niti rane, ki jih je nam prizadel-a prva svetovna vojna, in kaj šele druga!

primeri z industrijo nahaja kmetijstvo v precejšnji zakasnitvi. Leto 1947 smo dosegli v kmetijstvu 48% predvojne proizvodnje in 65% proizvodnje, predvidene po petletnem planu. Leto 1948 smo dosegli 103% predvojne produkcije in 71% petletnega plana. Indeks porasta v letu 1948 je torej 117% v primeri z letom 1947.

Prvi je pospešitev v letu 1949 del prekop Donava-Tisa-Donava.

Drugi problem je izsušitev Lonjskega polja, ki bo samo, kar se tiče proizvodnje pšenice, lahko dalo več pšenice kot jo daje republika Hrvatska z nabavo obvezne oddaje.

Tretji pa je izsušitev Skaderskega jezera, ki bo omogočil republiki Crni gori proizvajati v večjih množinah bombaž.

Tretji vzroki zakasnitve ritma investicij v primeri z ritmom kapacitete produkcije obstaja v dejstvu, da smo prve dve leti forsirali velike konstrukcije na škodo izboljšanja življenske ravni. Stalno in precejšnje naraščanje industrijske delovne sile in mestnega prebivalstva pa nam narekuje kategorično, da moramo prihodnje leto posvetiti večjo pažnjo gradbi stanovanj.

Iz urada "BIG" TONYJA

Oakland, Calif. — Če verjamete ali ne, v našem velikem Oaklandu imamo slovensko gostilno. Kolikor meni znano je to prva slovenska gostilna v tem mestu. Lastuje jo Albert Hrust, ki je znan ne samo tu, kajti bil je že v raznih krajih po zapadu, v Milwaukeeju, delal je tudi v Penni itd.

Bil je nekaj let tudi član gl. odbora SNPJ, oziroma član gl. nadzornega odbora. On je star naročnik Proletarca.

Kadar kdo rojakov potuje po našem mestu, bo pri njemu dobro došel. Na razpolago ima pi-jac vseh vrst in postreže tudi s prizgikom. Njegov naslov je Bank Caffee, 2307 E. 14th St., Oakland 1, Calif.

V prijazni slovenski naselbini Fontana v Calif. so imeli na delu "Ribničane", da so jim slovensko dvorano razinili. Vodja razirjevanja dvorane je bil Frank Strnad. Poročali so mi, da je vse delo domalega končano. John Janc me je javno povabil, da naj pridem 27.-28. nov. v Fontano, da jim bi pomagal.

Seznam priredb slovenskih organizacij v Chicagu

Organizacije v Chicagu in okolici, ki žele imeti svoje priredbe označene v tem seznamu, naj nam sporoče podatke, enako tudi popravke v slučaju pomoti.)

Bankar Progressivnih Slovencev, krolek št. 9 v soboto 4. decembra v Slovenskem delavskem centru, 2301 So. Lawndale Ave.

Federacija SNPJ priredi božičnico za člane mladinskega oddelka SNPJ v nedeljo 19. decembra v enotni dvorani.

"Nada" št. 102 SNPJ—Silvestrova zabava v sredo 31. decembra v enotni dvorani.

Francisco Ferrer št. 131 SNPJ — domača in plesna zabava v soboto 19. februarja v enotni dvorani.

Slovenski dom št. 86 SNPJ — praznovanje 41-letnice društva v soboto 7. maja v Swiss Club Hall, 639 Webster Ave.

Pioneer št. 559 SNPJ, plesna veselica v soboto 12. feb. v enotni dvorani.

Pioneer št. 559 SNPJ, piknik v Pilsen parku v soboto 6. avgusta, So. Albany ter 26th St.

(Konec s 1. strani.)

"ne vojatva tudi vzdržuje naš dolarji. Grške vojake ute bojevanja naši oficirji, nad glavami gerilcev letajo naša letala toda obetane zmage nad njimi še vedno ni. Trumanova doktrina je torej draga stvar. In ako hočemo biti pravični, moramo priznati, da je miru nevarnejša kot pa so mu grški gerilci ali pa kitajska ljudska armada. Oboji zahtevajo, da o notranjih zadevah svoje dežele oni odločajo.

gal dvorano "požegnati". To se zgodi, ako me prej "kokla ne brcne", in verjemite ali ne, jaz znam dvorane požegnati tako dobro kot sam gospod Gabrovšek ali pa škof Rožman. Mogoče še boljše kot onadva.

John Pečnik mi je sporočil, da je dvorana sedaj tako prostorna, da bom svojo koncertno lahko na široko raztegnil. In tudi zgodilo se bo tako, ker koncertina in mama sta vedno moji sopotnici. Kamorkoli se popeljem, mama pazi na Toneta, da previdno vozi in da se ga ne nalezijo prehitro. S koncertino pa zabavam naše prijatelje in prijateljice kakopak.

Mama in jaz se rada popeljava med rojake na obiske. To poletje sem mislil, da se je vsa Fontana preselila v našo hišo. Obiskal je nas Val. Zaitz s soprogo in hčerjo, nato pa pride še Joe Brezovec s soprogo in Mrs. J. Richter. Pretečeni mesec pa smo imeli obisk iz Clevelanda. Posetili so nas Mrs. Josephine Tratnik, njena hči Marge in njen mož Frank Shubenik. Obiskali so nas došedaj meni nepoznani Frank Zaubi s soprogo in njun sin Frank. Pravili so mi, da so čitali o nekem "Big" Tonyju, in ko so se vozili po našem mestu so me pa obiskali. Sedaj so se začasno naselili v Fontani. So mi že pisali, da kadar pridem spet tja, naj se pri njih oglasim.

Pozdrav vsem čitateljem tega lista. — Anton Tomšič.

Tržaški Dodo

O, te izkazneci!

Stopil sem v bar. Pri mizi ni bilo nikogar. Vse prazno. Hvala bogu! Vsaj enkrat bom v miru popil svojo kavo in popušil cigareto, ne da bi mi bilo treba misliti na tisto nesrečno sito, ki ga zamenjati skušam napolniti z vlijvanjem vode in ki se v vsakdanjem jeziku imenuje novinar-sko delo. Med najlepšimi mojimi spomini iz vojaške dobe je tale: Dolg, nepretrgan, mučen pohod s težkim nahrbtnikom in puško. 10 kilometrov. Zdjaci pride povelje: Odmor! Kakor snop se vržem v travo ob cesti, vse štiri stegnem od sebe in zijam v sinje, sončno nebo. Ah! kako lepo je življenje! Tako približno mi je bilo sedaj pri duši.

Toda človek obrača, bog obrne. V mojem primeru bi se ta pregovor glasil: Dodo obrača, Remo Romoli obrne. Pristopil je namreč človek črnih las in črnih oči in me nagovoril v južni italijanski:

— Oprostite! Ali sem prav informiran, da ste vi dopisnik lista "Ljuscne tedenice" in "La bora del Carso"?

— Prav ste informirani. S čim sem vam lahko na uslugo?

— Predvsem mi dajte roko, da vam jo stisnem. Imenitno! Vaš list si je in si bo pridobil večne zasluge.

— Vsekakor hvala za laskavo priznanje. Ampak ne razumem, kaj mislite.

— Eh, osebne izkaznice vendar! Vaša borba je upravičena, močna, učinkovita, silna, magnifica, miracolosa! Le naprej! Težko bo šlo, toda zmagali boste. Morate zmagati!

— Vedno manj razumem. Vi ste vendar južnjak in ne morete postati državljani Tržaškega ozemlja, mi se pa borimo za to, da bi bile izkaznice v dveh jezikih.

— V dveh jezikih ali v petih ali v desetih, to je vseeno. Glavno je, da zmagate in da se izkaznice zamenjajo. Ponavljam vam, da boste zmagali. Ha! To bo nekaj! Trionfo! Ravno tja okrog božiča, ko bodo sedanje nove izkaznice že izročene vsem prizadetim, bo naša počasna uprava izdala odlok, da dobimo zopet nove, dvojezične izkaznice. Eccellente! Ne vem, kako bi se vam zahvalil. Prosim, zabeležite si, da se naročam na vaš list.

— Hvala vam. Preprijazni

Sanghaj - največja kitajska mrtvašnica

Sanghaj je s svojimi 5 milijoni prebivalcev največje mesto azijskega kontinenta. Sanghaj, v katerem dnevno umre 10.000 ljudi od lakote, bolezni in mraza, je največje mesto umiranja Čiang-Kajskove Kitajske. Sanghaj se lahko pohvali z žalostno slavo, da je mesto največjega razkošja in največje bede. Na eni strani prekrasne palače, kjer stanujejo bogati trgovci in industrijci bele rase, na drugi strani pa umazane in majhne kolibe Kitajcev. Prvih je 70.000, drugih pa 4.930.000. Od teh drugih se je majhen del "gornjih 10.000" naselilo v bližini nebotičnikov, ki lahko laže in pod zaščito svojih belih gospodarjev vodijo svoje posle z javnimi hišami, kadihnicami opija itd.

Pod takimi pogoji kolonijalne zatiranja lahko smrti dnevno žanje svojo bogato žetev. Vsako jutro so sanghajske ulice okrašene s trupli moških, žensk in otrok, ki jih javno zbiraajo in pokopavajo. To ne morda zaradi pietete do mrtvih, temveč zaradi bojznosti do epidemij tifusa in kolere.

No, vendar pa obstaja še ena Kitajska. Kitajska, v kateri ne gospodarijo angleški trgovci in ameriški industrijci ter komintan-govi generali-lastniki javnih hiš. To je Kitajska ki se vedno bolj širi proti Sanghaju in ki je up vseh zatiranih in lačnih. Sanghajski kuli, delavec v tovarni svile in dijak ve, da v novi Kitajski ne obstoji več fevdalizem. Čete nove Kitajske niso več daleč od Sanghaja, te največje Čiang-Kajskove mrtvašnice. Te čete bodo premagale smrt in pretvorile Sanghaj v cvetoče mesto azijskega kontinenta. V takem Sanghaju bodo umrli samo že mrtvi generali, javne hiše in lakota.

V tržaški restavraciji

V neki tržaški restavraciji imajo na steni obešen jedilni list s cenami. Pet metrov stran od tega jedilnega lista je stal mož in buljil vanj. Pa ga vpraša znanec: "Kaj pa gledaš tja na steno?" Povedal mi je, da gleda cene jedilom. "Pa tako od daleč gledaš," je dejal znanec, "čemu to?" "To delam zato, da bi cene videl manjše."

Tole mi ne gre v glavo?

PRIPOVEDNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

Ko pa se je zglasil na komandi, kamor je bil poklican, so ga najprej pošiljali iz kasarne v kasarno, ker nikjer ni bilo prostora — zaradi vojne je bilo po kasarnah ogromno vojaštva. Naslednji dan so ga vtaknili v pisarno na vojnem okrog. Komaj se je v nekaj dneh privadil delu, je že opazil, kako nekaj ni v redu z njim. Polkovnik se je vrtel okrog njega in ga opazoval. Dva dni kasneje ga je nena doma premestil v drugo pisarno k nekemu staremu naredniku vodniku Slovencu, ki je imel opravka z invalidi.

Ko je odhajal iz pritličja v prvo nadstropje, je na stopnicah srečal svojega prejšnjega šefa, nekega poročnika, Črnogorca. Ne da bi se ta sploh ustavil, mu je pošepetal: Pazite se! Pod nadzorstvom ste.

Zakaj pa?

Poročnik je zmignil z rameni in samo ponovil: Pazite se! Narednik vodnik je bil doma s Koroškega. V Avstriji je bil podoficir in je v Jugoslaviji spet stopil k vojakom: Ves dan je kadil iz kratke pipe, pripovedoval robate vojaške dovčipe, katerim se je sam najbolj hohotal, sicer pa je bil dokaj hlapčevske narave.

Nekaj dni kasneje ga je ta narednik vodnik lepo povabil, češ da gresta pisat v kasarno. Nič hudega sluteč je šel z njim in narednik vodnik je še spotooma razgrajal s svojimi kosmatimi dovčipi, v kasarni pa mu uvel, naj ga počaka v stražarnici, on da gre gor in se bo takoj vrnil ponj.

"Stopil sem v stražarnico," je pripovedoval Matija, "kjer so me vsi nekam začudeno gledali."

Tedaj ga je komandir straže, neki rezervni narednik iz Medmura, povabil v drugo sobico in mu tam, ko je zaprl vrata, tiho in naglo povedal:

"Zapri vas bomo. Če imate kaj sumljivega pri sebi, kake nevarne knjige ali letake, povejte, zdaj jih še utegnemo sežgati. Mene se ne bojte."

Ne, saj ni imel nič. Tačas je že prišel neki oficir, s katerim se je bil spoznal, in mu v vsej naglici pošepetal:

"Vse zanikajte! Ko vas bodo predali policiji, tam lahko priznate. Tam je drugače kakor tu!" In že je izginil.

Če bi imel kaj nevarnega pri sebi, bi lahko uničil, preden je prišla straža z nožem na puški in ga odvedla k izsledniku. Prišli so tja njegov kovčeg, vse premetali, vse popisali, preiskali so mu vse žepke, nato pa se je začelo zasliševanje.

Vojaško zasliševanje mu je

bilo znano, ker je nekoč kot pisar v četni pisarni delal take zapiske. Zdaj je sam stal pred zasliševanjem, ko je bilo treba pojasniti celo take stvari, od česa sta živela z Gizo, ko nobeden od njiju ni bil v službi. Izza vsakega vprašanja je gledalo: komunist.

"Komunizem imajo za največji strup za vojsko. Prepričani so, da komunizem in domovina ne spadata skupaj. Eno ali drugo, oboje ne! Oficirska miselnost!"

Cez dve uri je bilo zasliševanja konec. Rešil je le nekaj cigarete in denarja, ko so ga vtaknili v ječo. Vse druge je ostalo pri izsledniku v pisarni.

Zvečer so ga odvedli v drugo kasarno, kjer so ga zaprli samnega v ječo. Slišal je posebno naročilo, kako je treba paziti nanjo: Komunist je.

Začeli so se mučni dnevi, ko so podnaredniki z njim ravnali kakor s pobalnikom. Povrhu pa so ga mučili še slutnje, da ga bodo obdržali pri vojakih in kot vojaka sodili. Res je sicer, da so pri vojakih obzirnejši izpraševali, da niso pretepali, ako nisi priznal, zato pa so te za vsako malenkost neprimerno strogo sodili. In če bi ga po vojaško sodili, bi ga vtaknili v ječo in prav gotovo za več let. Leta so tam malenkost! Povrhu ga je vedno skrbelo, kako bo ona živela. Ko je bil nekoč zaprt, je bilo drugače. Tedaj je bila v službi. Zdaj je bila odvisna od njega.

"Ali me nisi slišal, ko sem tam govorila s tistim komandirjem straže, ali kaj je že bil, ko sem hotela k tebi ali vsaj govoriti s teboj?"

"Nisem slišal," je odvrnil. "Pač pa so mi povedali, ko si že odšla. Še na misel bi jim ne prišlo, da bi ti dovolili govoriti z mano. To niso bili rezervni podoficirji. Rezervni bi že še dovolili..."

Dnevi so tekli, izvedel pa ni prav nič, kaj se godi v svetu, niti kaj bo z njim. Prinašali so mu hrano, dovolili so mu na stran, in to je bilo vse, sicer pa je ves dan čepel sam v sobici.

Potem je prišlo njeno pismo, ki mu je sporočilo, da so drugi že zunaj in da bodo tudi njega izpustili. Povedala pa mu je tudi, da je spet v službi in naj pride k njej takoj, ko ga izpuste.

"Lahko si misliš, kako sem bil vesel, ko sem bral, da si spet v službi! Nobena ječa bi me tako ne strla kakor zavest, da nimaš od česa živeti! Tisto noč sem kljub mrazu v sobi nadvse sladko spal."

Toda ječe še nikakor ni hotelo biti konec. Ko je spraševal, kdaj ga bodo izpustili, so samo

zmigovali z rameni. Da že pride tisti čas!

Naposled so mu le prinesli njegovo civilno obleko in povedali, da pojde jutri v Ljubljano. Dovolili so mu, da se je dal obriti pri brivcu, ko se prej ves čas ni ne mogel ne smeti.

"Lahko si misliš, kako sem se počutil, ko sem bil v civilu!" je dejal.

In naslednji dan sta z nekim narednikom sedla na vlak in se odpeljala proti Ljubljani. Tam je obiskal svoje prijatelje — narednik mu je dovolil —, naj bi kaj ukrenili, da se čimprej reši zaporov. Nato ga je narednik predal policiji. Toda na policiji se jim tudi ni posebno mudilo. "No, nocoj sem pa vendarle sedel na vlak. Kar nisem mogel dočakati. Hotel sem te čimprej videti —"

"Lažes," je odvrnila. "Vem, koliko ti je bilo do mene! Le priznaj!"

Pri tem se je vendarle smejala. Vedela je, da jo ima rad. Tista mladostna ljubezen, ki je nosila na sebi na videz nekaj lahkomiselnosti, se je v teh letih pomajnkajanja in trpljenja spremenila v veliko, globoko in toplo ljubezen. V bedi sta ostala sama, brez prijateljev, pa sta se zato tembolj navezala drug na drugega. Po dolgih letih preganjanja sta si želela toplje, mirne domačnosti. In v tej tesni kuhinji, kjer je tako veselo gorelo v štedilniku, in ki jo je bila Giza kar lepo in okusno uredila, je Matija čutil nekaj tiste stare domačnosti zimskih dni, ko sedi na toplem in ko zunaj zavijajo vetrovi in pada sneg.

"A zakaj," je vprašala Giza, "so vas klerikali tokrat tako naglo izpustili? Bala sem se, da vas bodo za dolgo obdržali!"

"Ne vem, kaj se je zgodilo," je odvrnil. "Morda niso več tako trdni. Morda jih moti bližina vojne. Kaj vem —?"

"Ali misliš, da se bomo tudi mi zapletli v vojno?" je vprašala zaskrbljeno. Ne, vojne si ni želela. "Upala sem, da si bova malo oddahnila. A zdaj naj pride še vojna —"

"Težko se ji bomo izognili," je odvrnil in se trpkro nasmejal. "Morda nas bodo naši politiki kratko in malo prodali."

"Ali se ne bomo mogli braniti?" je vprašala.

Odmajal je z glavo: "Pri takem razsulu, v kakršnem smo zdaj, zelo težko. Pri nas je vse gnilo. Vse je samo še videz. Kar sem zdaj videl pri vojakih, je navadno razsulo: vse samo čaka, kdaj pride tisti trenutek, ko bodo mogli odpovedati. Spričo takih odnosov, kakršni so pri nas med narodi, je nemogoče, da bi se skupno branili. Vseh dvajset let skupnega življenja se je pri nas vodila napačna politika. Zdaj je prišlo do viška. Hrvatje in Srbi na tej osnovi ne bodo šli skupno v boj. Morda bi mi Slovenci imeli še največ volje. A kaj naj mi sami opravimo? Morda pa se bodo sedanjí srbski in hrvatski politiki pobotali z Nemci na naš, slovenski račun. Zadnjič sem nekje slišal, da smo jim samo v breme s svojimi mejami. Zares, morda se na naši zemlji preveč križajo poti. Smo pač nesrečna zemlja ali pa prenamajhen narod, da bi lahko kaj na svojo pest začel..."

Molčala je in premišljala. Ne, vse to ni bilo prav nič veselo, vse to je samo razbijalo tisto prijetno domačnost, v kateri je hotela Giza tokrat živeti.

(Dalje prihodnjič)

Mnogo državljanov ni glasovalo
V minulih predsedniških volitvah 30 milijonov registriranih državljanov ni glasovalo. In milijone je bilo neregistriranih; največji odstotek izmed slednjih v južnih državah, večina v onih, v katerih je treba plačati volilni davek predno dobiš pravico do glasovnice.

Naslov za list in tajništvo je:
2657 SOUTH LAWNDALE AVENUE
CHICAGO 23, ILLINOIS

BARETINCIC & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

V MINULIH VOLITVAH je bilo poraženih veliko najbolj reakcionarnih kongresnikov. V zbornici so imeli silen apetit za gonjo proti "rdečkarjem". Videli so "komuniste" za vsakim ogrom. Trije izmed poraženih "nadpatriotov" so na gornji sliki. Od leve nadesno so Vail iz Chicaga, McDowell iz Pittsburgha in Kersten iz Wisconsinia.

Z UPRAVNIŠKE IN UREDNIŠKE MIZE

Anton Jankovich iz Clevelanda piše: "Kot 38-letni naročnik in agitator Proletarca mu želimo še dolg obstanek." Mi pa Jankoviču želimo, da bi po težki bolezni, ki ga je zadela in se je prilično izmotal iz nje, spet postal tako zdrav kakor je bil dokler je bil res še "večni popotnik" ter na svoji agitaciji pritiskal na kljuko po naselbinah širom dežele. Njegov dopis je v tej številki.

Joseph Korsic iz Detroita je poslal znatno vsoto prispevkov v sklad za obvarovanje lista in pa znesek za oglaševanje, ki jih je nabral za v Družinski kolektor. Omenja, "da kar se tiče podpore Proletarcu, jih je mnogo mnenja, da bo list 'umrl'. Jaz mislim, da če kdo zboli, ne pokliče takoj pogrebniha ampak zdravnika. Toda Proletarec je še prilično kot vidite iz podpore." Omenja Franka Nagelna, ki je prispeval v ta sklad \$5 namesto rož za pokojno Frances Babich. Ta naš neumorni agitator se je v pismu podpisal s "spet razočaran Joseph Korsic." K njegovim omembam in o raznih kolektah bo nekaj vrstic na prvi strani pod naslovom "Nekaj o naših stvareh" v prihodnji številki.

John Kosin iz Girarda, O., že leta na agitacijski fronti, je poslal vsoto \$53 za oglaševanje v Koledarju, za dve celoletni naročnini in \$10 v sklad za ohranitev Proletarca. (Vsa imena prispevalcev v ta sklad so po redu objavljena v tozadnem seznamu.)

Max Knaus, Traunik, Mich., je poslal celoletno naročnino in \$2 v tiskovni sklad.

John Vitez, Bridgeport, Ohio, je poslal v tiskovni sklad za društvo št. 333 SNPJ \$5, zase \$2 in pa dve celoletni naročnini. Ob enem v pismu omenja, da želi imenik naročnikov v onodnem okrožju. Pravi, da je pričakoval Antona Zornika, da bi prišel kaj okoli, ker pa ga ni, bo sam obiskal one, katerim je naročnina potekla. Naročnike v vzhodnem Ohiju prosimo, da z njim sodelujejo in da mu pomagajo dobiti tudi kakega novega.

Tu pa tam kdo obnovi naročnino svojcem v starem kraju. Nekateri se pritožujejo, da tisti, katerim so Proletarca naročili, ga neredno prejmejo ali pa sploh ne. Drugi pa menda nimajo zaprek. Da poštne zveze med Jugoslavijo in Zed. državami niso to kar bi morale biti radi verjamemo. Glede nerednega dostavljanja lista v stari kraj smo se že pred mnogimi tedni obrnili na jugos. ambasado. Od tam so nam obljubili poslati našo pritožbo v Beograd. Ob enem je nam bilo priporočeno, naj pišemo merodajnim oblastim tja tudi sami.

Mary Janeshek, Port Washington, Wis., je poslala \$5 za naročnino in v naš sklad za list. Ob enem pravi, da ji je žal, ker ne more dobiti kakega novega naročnika. V njenem mestu sploh ni takih ljudi, ki bi se jih moglo pridobiti v naš krog.

Naš pionirski agitator Louis Barborech iz Milwaukeeja se po končanem agitacijskem dnevu in večeri včas razjezi. Pravi v pismu: "Povem vam, da bi najraje vse skupaj opustil, pa mi moja vest ne dopušča, da bi to storil, ker sem že toliko let delal za Proletarca." Poslal je spet eno naročnino in omenja, da

ima za v sklad za ta list spet nekaj nabranega.

Frank Anzlovar, Slovan, Pa., pravi v pismu med drugim: "Odzivam se na apel Proletarca in prilagam \$2, nekaj pasem dal že prej, skupaj z naročnino vred \$6. Ne delam že nad leto dni, ker je tukajšnja cinkarna ustavila obrat za vselej, dela drugje z eno roko pa ne morem dobiti. Drugo roko sem izgubil v tej cinkarni. Za-penzijo pa sem še premlad, Mi je šele 57 let. — Proletarca vsak teden komaj pričakujem. Vsako številko pazno prečitam. Težko bi prebil brez njega."

Mary Zevast iz daljne naselbine Cle Elum, Wash., je poslala \$5.50 za naročnino in v tiskovni sklad.

John Krebel, Cleveland, O., je poslal \$140, od tega zbranih doneskov v sklad za ohranitev Proletarca, v isti namen od krajevne organizacije Prosvetne matice za severni Ohio \$50 in \$42.70 za naročnino. Omenja v pismu med drugim: "Frank Klemenčič, ki je prvi na listi, je prispeval \$10 in pravi, da bo dal še več. Zeli pa, da kadar bo 'Zarja' še povabljen v Chicaga, naj se bi jo bolj oglašalo, ker to bi privabilo več ljudi v dvorano in uspeh bi bil toliko boljši." Pozdravlja Gardna, Medveška in Zorkota.

Nick Triller, Library, Pa., je poslal \$8 za naročnino in v tiskovni sklad. Pravi, da bo skušal tudi z nabiralno polo kaj storiti.

Društvo Slovenski dom št. 86 SNPJ na severni strani Chicaga je prispevalo v Proletarcev ohranitveni sklad \$20, \$7.75 pa se je nabralo med navzočimi člani. Vsoto je poslal tajnik društva John Morsi.

Matthew Bizjak iz Clevelanda piše, da ker ni mogel nič nabrati v Proletarcev sklad, je radi tega sebe kaznoval z vsoto \$7, \$3 pa je poslal za naročnino, skupaj \$10.

NAŠE ZENSKES so v tej kampanji za Proletarca veliko storile, in tudi pri nabiranju oglašev v Koledar. Frances Artach, ki je nadomeščala svojega soproga Johna v tajnikovanju društva št. 14 SNPJ v Waukeganu, se je pred leti preselila z njim v Denver, Colo., kjer je živela njena hči Alice in njen soprogo Joseph Drasler. John Artach je po dolgotrajni bolezni v Denverju preminul. Joe Drasler je šel na delo v Alasko in Alice je šla z njim. Toliko o Frances Artachevi, ki jo v North Chicagu in Waukeganu vsakdo pozna in mnogi tudi v Chicagu in drugje. Poslala je \$5 in pravi v pismu med drugim: "Veste, Denver ni Waukegan. Tu ne dajo nič za 'možganske medicine'. Kolikor meni znano, smo tu samo trije naročniki Proletarca. Jaz stanujem deset milj daleč od slovenske naselbine. Dokler sta bila še Alice in Joe doma, smo se vozili na društvene seje, a še celo pet izvodov Am. družinskega koledarja smo s težavo naročili. Sedaj sama ne morem na seje, ker je predaleč. Tukaj je žalostno. Treba bi bilo železne krtače, da bi ljudi pripravili misliti za napredek. Imajo pa zelo lepo cerkev. Ko to pišem, pošteno sneži. Do 6. oktobra je bilo prav toplo. Potem pa takoj sneg in mraz, da nam je bilo po vrtovih vse uničeno. In tako je

dolga čimprej. Vaša Frances Artach.

Ta kolona bo nadaljevana v prihodnji številki in omenili bomo v nji druga zelo zanimiva pisma naših žepsk ter poročala o njihovem delu za Proletarca.

Kdaj bo jeklarska industrija v Angliji res podprta

Angleška poslanska zbornica je dne 17. novembra sklenila s 373 proti 211 glasovi podprati jeklarsko industrijo. Sprejeti predlog je bil nato izročen posebni komisiji v študiranje nato pa bo izročen zbornici lordov. Ako ga zavrže, bo morala poslanska zbornica glasom sedanjih angleških parlamentarnih zakonov čakati dve leti, predno bo smel parlament svoj sklep spet vzeti na dnevni red in svojo predlogo znova sprejeti brez da bi jo moral še enkrat predložiti zbornici lordov.

Redčenje opozicije v Bolgariji

V Bolgariji trebijo sedanje oblasti največ s sodnimi obravnavami. Dne 15. novembra je bilo obsojenih v Zofiji osem vodij opozicijske socialdemokratske skupine, ker so pakirali s sovražnimi silami (navječ z Angleži). Ostali del socialdemokratske stranke pa sodeluje v bolgarski domovinski fronti.

Prispevajte v sklad za ohranitev Proletarca!

Which would YOU choose for comfort?

For most people, an easy chair doesn't give half as much comfort as an easy mind... the happy sense that your future is reasonably safe from financial worries.

And, generally, the simplest way to give yourself this mental comfort is to start a regular, automatic savings program with U. S. Savings Bonds.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

TELEFONI: CAnal 6-7172—6-7173

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST
PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO
OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. Michigan 2-3145

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

(Konec s 1. strani.)

delo ženski ni nikdar končano.

Policijski v Parizu je prepovedala prodajati časopise na javnih trgih. Vzrok, ker hoče s tem preprečiti pretepe med prodajalci de Gaulleovih in komunističnih listov. Pisec te kolone je videl slične prizore, ki so se dogajali na newyorškem Times Square. Zmerjali so drug drugega na vsakem vogalu prodajalci Coughlinove fašistične revije "Social Justice" in prodajalci komunistične revije "New Masses" ter drugih komunističnih listov. In ponujali so svojo robo tako na glas, da se je slišalo po vsem trgu. Coughlinovi fantje so bili večinoma irskega pokolenja — vsi močni in vojaške starosti. Fantje na nasprotni strani so bili enako krepki. Večinoma Židje. A do tepeža je le malokdaj prišlo. Kadar slišiš vpitje v New Yorku, to še zdaleč ne pomeni, da v gručah padajo pesti. Zato tam ni bilo treba tako prepovedi kot jo je izdala pariška policija. "Father" Coughlin je bil vseeno ob svoj časopis in moral se je umakniti iz javnosti, ker je ruvaril proti varnosti naše dežele in vodil politiko v prid Mussoliniju, Hitlerju in Franco. Od tedaj po radiu več ne grmi. Pase lenobo v svoji cerkvi v Royal Oaku, Mich., ako je še živ in zdrav.

Winston Churchill je dne 16. nov. dejal v parlamentu, da se bo laboristična vlada zamerila Zed. državam, — če bo tiščala v podporo jeklarške industrije, toliko, da bo zapasla pomoč, ki jo dajejo Angliji. Vzlic temu strašilo so laboriti v zbornici predlagali, naj se prične z akcijo za izvršitev socializacije vse velike jeklarške in železne industrije. To je v parlamentu priporočil v svojem nedavnem prestolnem govoru tudi kralj George. Seveda mu je govor napisala vlada. Če zmagajo toriji, bo isti kralj poslanecem priporočil razveljavljanje podražiljenja in vrnitev industrije privatnim lastnikom.

Podražiljenje v Angliji se izvaja "demokratsko in pravično". Tako trdi vlada. Lastniki dobe plačilo za obrate, ki jih vzame država; torej se ne dogaja kot v državah sovjetskega bloka, ko lastnik ne dobi nič. In ko je neki torijski poslanec v parlamentu nedavno vprašal — češ, ako dobimo v prihodnjih volitvah mi večino, ali misli sedanja vlada, da bomo imeli pravico podražiljenje razveljaviti in vrniti tovarne in rove nazaj lastnikom — mu je besednik v imenu vlade odgovoril, da v Angliji odloča večina — in večina ima pravico podražiljenje razveljaviti, ako tako sklene. Torej se kapitalizmu na Angleškem ni še ničesar bati. Ako bo tako mišljenje ostalo, bo mali

sinček prestolonaslednice Elizabete le dočakal dan, ko bo postal kralj imperija Velike Britanije. Namreč ako ga bo do takrat še kaj ostalo.

Irska vlada pod predstvom Johna Costello je v zbornici v Dublinu predlagala presekanje zadnje vezi z Anglijo. L. 1926, ko se je Irska izpod Anglije že zelo osvobodila, je pogodba, sklenjena v Londonu določala, da postane Irska samostojna v svoji notranji upravi, a v zunanjem svetu jo bo zastopala diplomacija njihovega veličanstva. Ta načrt sedanje irske vlade pomeni, da v bodoče to preneha in irska republika bo imela po svetu svoje diplomate. Irci so bili pod angleško vlado 800 let. Sedanji kralj George VI. je torej zadnji, ki se je lahko nazival tudi za kralja Irske. In od kar je Indija postala neodvisna, je izgubil tudi tittel "King-Imperator". Vendar pa ima Anglija še vedno veliko sveta v svoji oblasti — namreč kolonije v Afriki, v Aziji in tudi v latinski Ameriki, na Atlantiku in Pacifiku. Na dominijone pa se ne more nič kaj zanesti. Silo ne bi mogla že mnogo let nobenega držati v svoji oblasti. Torej so v občestvu Velike Britanije pristojno. Kamada, Avstralija in Nova Zelandija največ iz sentimentalnih razlogov. Južnoafriška unija pa nima vzroka za tako sentimentalnost. Predno so v njo udrli Angleži in se spustili v vojno z Buri, je bila južna Afrika burska republika. Po mnogih bitkah je bila poražena in Anglija jo je proglasila za svojo kolonijo. Toda premagani Buri ji niso dali miru — zahtevali so avtonomijo in jo po dolgem trudu tudi dobili. Buri tiste angleške invazije v njihovo republiko še niso pozabili. In je ne bodo.

Ameriška bojna mornarica v angleških pristaniščih je v počast Elizabetinem sinčku oddala topovsko salvo — 41 ameriških topov je zagrmelo! Take časti ne izraža naša mornarica niti predsedniku — dasi je odraščanec človek. Ako bi mogli v vrnitev tisti v naši deželi, ki so izvojevali osvoboditev izpod tiranske angleške krone, bi se bržkone jako čudili, ko bi videli, da ameriško ljudstvo sedaj potomece tiste dinastije obožuje in da jim je v največjo čast, ako morejo kralja in kraljico pogledati v obličje in se jima pokloniti do tal.

Cene so se zelo znižale, ampak samo v Indianapolisu. In to le začasno. S kuponom dobiš štruko kruha za 7c — drugače stane 17c. Funč šlanine dobiš s kuponom za 39c. Itd. S to konkurenco so pričele najprvo družbe, ki jih imenujemo "chain stores". Kuponov je dobil vsakdo kolikor je hotel. Ljudje so

si mamili oči — posebno še ko je tudi zveza samostojnih trgovin in mesnic izjavila, da bodo prodajale blago po enakih cenah kot so v verzihih trgovinah. In da ni treba drugega kot da pridejo v samostojne prodajalne kar s "chain stores" kuponi. Gospodinje so si nakupile po teh znižanih cenah konzerviranega sočivja in sardij, slanine in raznih drugih stvari, kolikor so mogle. Napolnile so si ledenice in shrambe kakor med vojno, ko je drlo v prodajalne vse kar je moglo predno so bile izdane odmerne karte. Ampak če lahko prodajajo vsako stvar ceneje v Indianapolisu — pa magari samo en teden ali dva, čemu ne bi mogli znižati cen povsod skozi vse leto, ne samo v konkurencah?

Key West, Fla., je bil do konca minulega tedna zelo oglašan, kajti tja je šel predsednik Truman po izvolitvi na počitnice. Z njim so šli razni politikiš njegove stranke in prijatelji. Končno ga je obiskal tudi naš obrambni tajnik multimilijonar Forrestal, ki se je vrnil iz Evrope. Studiral je tam (v Nemčiji, v Angliji in Franciji) našo vojno strategijo. Ako se spomnite, je predsednik Truman v volilni kampanji zelo veliko govoril proti privilegijem. Torej s tem tudi proti obrambnemu tajniku, dasi ga je on imenoval na drugo najvažnejše mesto v zvezni vladi. Forrestal je "Wall Street man" kolikor je dolg in širok. Predno je prevzel tajništvo obrambnega oddelka, je bil načelnik največje investicijske banke na Wall Streetu. Poleg njega je Truman imenoval v zadnjih par letih v svojo administracijo mnogo drugih bankirjev, industrialcev in take ljudi, ki se jih označuje za člane privilegirane sloje. A v kampanji pa je govoril proti temu sloju — in, volilci so rekli: da, to je naš človek — človek iz ljudstva! In so ga izvolili. Ali bo Truman sedaj spravil nazaj v svojo administracijo "new-dealovce", ali pa se bo sončil v družbi s "privilegiji", je vprašanje. A zdi se, da ne bo posebe spremembe.

Na obisku pri Trumanu v Floridi je bil tudi neki južnjaški torij. Dejal mu je — kot je bilo poročano v radiu in tudi v tisku, v bistvu: "Saj bi ne nastopili proti tebi v minulih volitvah, ako ne bi tako vneto govoril za civilne pravice, za enakost vseh državljanov in če ne bi nas žalil s svojo propagando za enakopravnost črncev z belci in da si proti "segregaciji". Na jugu tega nismo mogli prenesti, zato smo si postavili tebi v protest svojega predsedniškega kandidata. Nato je baje — saj dotični južnjaški politik je to javno zardil, Truman dejal, da tudi on ne verjame v take stvari (v odpravo segregacije), ampak da je to moral propagirati iz kampanjskih razlogov. Truman je seveda zanikal, da je svojemu prijatelju z juga kaj takega rekel. Ako mu ni, bomo videli čim se snide novi kongres in mu bo predložil svoj program. Videli bomo, ali je govoril v kampanji le prazne besede, ali pa jih bo tudi udeležil.

"Ameriška domovina" razla-

ga v svojih poročilih iz Trsta, kakšna beda, draginja in kako velike druge krivice so nastale v Jugoslaviji. Pravi, da je vsaka stvar štirikrat, dvajsetkrat in še več kot toliko dražja kot je bila pred vojno. Nedvomno je draginja v Jugoslaviji neznozna in res je, da primanjkuje vsakdanjih življenjskih potrebščin, ker se je država poglaval morda prekomerno v graditev industrije, prometnih sredstev in v gradnjo palač namesto v gradnjo stanovanj. A pravi, da je to, kar si je zasnovala v petletki potrebno in da skrbi pri tem kolikor največ more za pusteševanje umnega poljedelstva.

Uredniki "A. D." v svoji propagandi proti Jugoslaviji spretno močke o draginji v Italiji in o silni revščini posebno v južni Italiji, dočim se italijanski bogataški sloj valja v izobilju. In kaj bi bilo z Italijo, ako ji bi ameriški davkoplačevalci ne pomagali s stotinami milijonov dolarjev? Kaj bi bilo z njo, če ne bi prihajale v njena pristanišča ameriške ladje druga za drugo — vse natrpane z živževom in raznim drugim blagom? In pa s Francijo! Kaj bi bilo z Anglijo, s to pred nekaj leti silno bogato deželo, ako bi jo Amerika ne zalagala z datjavami, ki nas stanejo milijarde dolarjev? In ko bo nekoč ta pomoč iz Amerike ukinjena — ali se bodo mogle te prej tako bogate države same preživljati? Jugoslavija še ni bila nikoli bogata, a sedanja vlada smatra, da nekega dne bo. Saj že sedaj stoji na svojih nogah! Miloščin in posojil ji nihče ne daje. Kar kupi v inozemstvu, mora vse sproti plačati. Dali bo svoje načrte izvedla in ustvarila blagostanje med ljudstvom, pa odvisi od splošnega položaja. Sedanji je v Evropi napet in v taki atmosferi je zaupanje drug v drugega in vzajemnost med deželami nemogoča.

Slovenski begunci — bodisi duhovniki s škofom Rožmanom na čelu, in laiki pod vodstvom dr. Miha Kreka, se radujejo tega stanja. Na varnem so in siti. Pričakujejo vojne z vso gotovostjo. Tito bi potem z anglo-ameriško zmago "zletel" in slovenski begunci bi se vrnili h koritom. Take želje ima tudi Peter in njegov bratranec Mihael. Toda je na svetu tudi nekaj ljudi, ki niso begunci ampak na odgovornih mestih. N. pr. generalni tajnik organizacije Združenih narodov Trygve Lie, in Avstralec Herbert V. Evatt, predsednik skupščine Z. N. Oni so v ofenzivi za mir in vzajemnost.

Japonski primanjkuje mila

Japonska je še vedno v silni stiski za milo. V velikem japonskem mestu Osaka je upravičeno na po novi ureditvi vsaka oseba ne več kot do treh kosov mila na leto. Lani pa v tem mestu mila sploh bilo ni. Le bogati so si ga lahko privoščili — kajti dobili si ga edino na črnem trgu. In še to je bilo skrajno slabe kakovosti.

Prispevajte v sklad za ohranitev Proletarca!

ANTON JANKOVIČ piše

Cleveland, Ohio. — Nedavno sem prejel apel in pismo, da je naš Proletarec v stiski. V pismu me vodstvo vabi, da bi kaj prispeval in šel tudi do prijateljev in znancev v enak namen — namreč da bi kaj nabral v sklad za ohranitev tega resnično delavskega lista. Kar se tiče prispevkov, sem se takoj odzval, akoravno sem bil bolan že precej nad mesec dni, in to po 42-letnem zdravlju. Poslal sem \$5, moja žena Cilka pa je rekla, pošlj \$5 copakov tudi v mojem imenu, kajti tudi ona visoko ceni Proletarca in njegovo pisanje. Torej sem napravil ček za \$13, ker plačal sem tudi naročnino na Proletarca.

Kar pa se tiče da bi šel nabirati prispevke po moji stari navadi, pa vsled moje oslabelosti za enkrat ne morem. Delal pa sem pri nabiranju oglasov v prihodnji Ameriški družinski kolektor.

Pred nekaj leti sem na enak apel ali predlog Joska Ovna šel okrog in nabral v podporo Proletarcu čez \$70.

Smola je zadnje čase, da je toliko raznih sorodnih nabiralnih akcij na vseh koncih in krajih. Dajejo pa skoro vsespod večino eni in isti ljudje. (No, kaj hočemo!)

Naročnik tega lista sem že 38 let. Bilo je v novembru, kot smo sedaj v novembru, ko sem se naročil na Proletarca pri pokojnem pleharju ali potovalnem zlatarju Josipu Marinčiču — in to pred cerkvijo sv. Lovrenca na 81. cesti v Newburghu, kjer sedaj kraljuje sam monsignor Oman (Filipič bi zapisal "rov-tarski fajmošter"). In čez nekoliko en mesec po naročitvi sem dobil Proletarca že tri nove celoletne naročnike. Ob enem sem postal njegov zastopnik in pa zastopnik Glasu Svobode, ki pa je po smrti Martina Konde kmalu prenehal. Martin je bil lastnik Glas Svobode.

Ponovno apeliram na vse zadnje naročnike in druge čitatelje Proletarca, da mu pomagajo v tej akciji. Če ga izgubimo, primerjevalno rečeno, bo to toliko kot če bi izgubili oko v glavi.

Pa še nekaj dodatkov k temu dopisu. Klub št. 49 JSZ je prispeval \$100. Zaradi agitacije se mi zdi to vredno omeniti. Ob enem je ta klub dal oglas v Družinski kolektor v vsoti \$20. In naročil je pred volitvami za \$25 sreč v prid Wallaceove kampanje. Pred nekako enim letom smo prispevali v tiskovni sklad Proletarca tudi \$100. In za razne druge napredne akcije pa je ta klub v tej dobi dal \$80. Za vse te datjave je moral imeti klub dohodek in imeli smo jih največ s prirejanjem zabav. Pri tem delu sta se posebno odlikovala Ludvik Medvešek in njegov sin Milan. Prvi je letos odšel v stari kraj, Milan pa je v našem mestu Chicagu pomožni urednik pri Prosveti. Torej ima klub sedaj še kakih pet aktivnih članov, ki skrbimo, da ima močno blagajno; to dosežemo vsako leto s prireditvijo na božič 25. decembra v Slov. delavskem domu na Waterloo Road. Tudi letos bomo imeli tako zabavo na božični dan ter plesali in se zabavali. Le pridite, soderugi in prijatelji!

Tudi naš klub se strinja s pisanjem Proletarca in strogo obsoja trojico socialdemokratov, ki se trudi s svojo akcijo škoditi našemu listu.

Nekaj o moji nezgodi

Omenil sem že, da sem pred tedni zbolel. Znan je skoro že slehernemu mojemu prijatelju in znaneu po Ameriki, da me je pred dobrim mesecem zadela težka bolezen. In to zelo nenaodna. Ko sem se zbudil iz dolge nezvesti, iz katere so me s težavo spravili, sem se nekoliko razgledal in mislil: "Sedaj bo pa gotovo prišel oni (saj veste kdo) po svoje." In spet potem se mi je začelo blesti. A glava me je neznosno bolela od tistega težkega udara. Ko sem prišel do prave zavesti, sem se zelo ustrašil krvi, ki je bila v ustih.

(K sreči pa ni bilo druge krvi kot tista radi zob, ker sem se v

dileriju ugriznil v jezik in ustnice.)

Bolezen me je doletela nenavadno naglo, brez kakšga opomina. Ob deseti uri zvečer, ko sem prišel s seje progresivne (tretje) stranke, sem šel takoj spat. Ko je prišla ob dveh po polnoči žena Cilka z dela, sem vstal, da grem na stranišče. Z ženo sva se po stari navadi nato pogovarjala o raznih stvareh in končno šla k počitku. Čez uro pozneje, okrog štirih, me je že zadelo. V takih urah je zdravnik težko dobiti. Kličem enega, drugega, tretjega, pa se izgovarjajo ali pa se niti na telefon ne oglašajo.

Je pač sreča v nesreči, da me je ta udarec doletel na postelji. In druga sreča je bila, da me ni zadelo ko sem bil v sobi še sam ampak pozneje ko je bila tudi žena Cilka doma. Drugače bi se gotovo zadušil radi polnih ust krvi in sline!

42 let sem bil zdrav in korajžen. Dragi moji prijatelji, od leta 1906 nisem nobenkrat kaj posebno ali skoro nič obolel. Kak prehlad ali kakšna taka malenkost, ako ravno sem v onih letih, ko sem bil še neoznejen (ledik in frej) bil suh kot trlica (bi rekli Krašovci).

No, sedaj sem že veliko boljši. Ko hitro je ponehal močni glavobol, mi je vse prešlo v hrbet, oziroma v križ, kar mi je povzročilo zelo težke bolečine. Držale so me par tednov. Pozneje mi je bol ponehala, a tu pa tam spet ponovila. Križ me sicer še boli, pa ne več tako močno. Morem še tudi hoditi, ampak po polzevo. Težko se pripognem in prav tako težko stopam po stopnicah. Ko sem to pisal, je bilo 6. novembra in sklenil ob enem, da se vrnem na svoje delo — in si mislil: kar bo, bo!

Cenjeni naročniki Proletarca, oglaševalci v Družinskem kolektarju in posebno številni naroč-

niki dnevnika Prosvete, ko vas bom obiskal, ne bom več žvižgal in tudi "železne" mi ni treba ponujati — je ne bom smel prav nič pocukati. (Revščina — ali bo svet narobe!)

Ampak korajža še vedno velja!

S pozdravom,

Anton Jankovič.

Kam na Silvestrovo? Gotovo na veselico Nade v dvorani SNPJ

Chicago, Ill. — Že takoj v uvodu naj povem, da bo imelo letos zabavo na Silvestrov večer v petek 31. decembra društvo Nade št. 102 SNPJ. Vršila se bo v jedrini dvorani, Lawn-dale ave. in 27. cesti.

Plesalcem bo ustrezno posebno s tem, da je za to prireditelj najet priljubljeni Kovichev orkester.

Seveda, na Silvestrovo, ko se človek poslavja od starega leta in stopa v novo leto, je na mestu tudi še kaj drugega kot orkester. In verjemite, članice Nade bodo poskrbele, da bo veselja za vse v izobilju. Zo na razpolago instrumentov in vse druge take stvari, ki ljudi zabavajo na tak dan.

Kar pa se postrežbe tiče, se ni na Nadinih zabavah še nikoli nihče pritoževal. Imeli bomb potic in krofov, razna druga jedila in na razpolago bodo tudi domače klobase. In purana si bo vsakdo lahko privoščil.

Vstopnina je \$1.

Zagotavljamo vam, da je vredno, ako si rezervirate ta večer za poset naše veselice. Se nobenemu, ki je prišel na kako Nadino zabavo, ni bilo žal in nikomur ne bo, ako bo starega leta večer prebil v Nadini družbi in se zabaval z nami do jutra, ko bomo stopili v novo leto.

Angela Zaitz.

Prispevajte v sklad za ohranitev Proletarca!

Prispevki v sklad za ohranitev "Proletarca"

- V. IZKAZ**
- COLORADO**
 Pueblo: Mr. & Mrs. Babnik \$3; Mr. & Mrs. V. Maher \$3; Mr. Anton Stupar \$1; Mr. J. Smrca \$1. Skupaj \$8. Josial John M. Stonich.
- ILLINOIS**
 Chicago: John Turk \$5; Ludwig Katz \$5, skupaj \$10. Poslal John Turk. Joseph Zbancnik \$5. Frank Peterlin poslal \$3.10. Prispevali so: Po \$1: M. Praust, Rose Leben, Frank Peterlin, Neimenovan 10c. Anton Trojar \$2. Joseph Slogar \$2. Frances Vidmar \$10. Charles Renar poslal \$13. Prispevali so: Charles & Mary Renar \$5. Po \$1: A. Marinšek, J. Fritz, M. Lepej, F. Bucik, J. Lukanich, R. Sedlar, J. Putz, Po \$0c: F. Zlogar, J. Patek. Cleere: John Podgornik \$2. Helen Arko \$5. Prispevali so: Berway: Katka Zupan \$2. Hinesdale: N. Bozicnik \$5. No. Chicago: M. Ogrin \$7. Springfield: Frank in Ursula Zaitz \$3.
- Waukegan:** Citalnica SND \$5. Gosp. odsek SND \$10. Po \$3: M. Spacapan, J. Mihevc, Mike Civha \$2. A. Mahnich \$2.40. Srečke (po seji Citalnice) \$1.75. Po \$1: J. Miller, F. Pekalj, J. Bartel, J. Kozina, Ana Krainz \$5c. Skupaj \$32. Posla- la Ana Mahnich.
- MICHIGAN**
 Detroit: Anton Jurca \$5. H. Krziznik \$4. Josephine Gregorich \$4. Mike Gregorich \$5. Anton Fatur \$7. J. Ločnikar \$2. Josef Korsic poslal \$93. Prispevali so: P. Ocep- pek \$10. L. Sluga \$10. Po \$5: J. Lemuth, J. Topoljak, F. Nagel (na- mesto cvetlic na pokojno Frances Babich), L. Krainz, F. Krese, J. Ločnikar, J. Krainz, Joe in Anna Koss, M. Menton \$4. Po \$3: John in Mary Volk, J. Korsic. Po \$2: T. Petrich, H. Grebenc, Po \$1: M. Cetinski, A. Hometz, C. Gaber, J. Slapshak, T. Besenich, J. Zehel, P. Kelly, J. Lamuth, M. Pink, P. Ver- derber, L. Krziznik, J. Starisnich, M. Glad, J. Babich, M. Cuffar, H. Rupert, J. Hochevar, M. Stanojev- vich. Po \$0c: F. Tehovnik, I. Ga- brack.
- Tranuk:** M. Knaus \$2.
- MINNESOTA**
 Duluth: G. Vuckovich (Superior, Wis.) \$1.50. J. Kobi \$3.50. Skupaj \$5. Poslal John Kobi. Ely: Dr. St. 268 SNPJ \$5. J. Kun- stelj \$1. Skupaj \$6. Poslal J. Kun- stelj.
- Eveleth:** Ursula Ambrozich \$5. Louis Lessar poslal \$5 za dr. št. 69 SNPJ.
- MONTANA**
 E. Heffens: F. Sasek \$3.
- NEW YORK**
 Brooklyn: Dr. St. 140 SNPJ \$5. F. Kushar \$2. Po \$1: W. Derganc, A. Staudohar, T. Voje. Skupaj \$10. Poslal Frank Kushar.
- NEW MEXICO**
 Gallup: Dr. St. 120 SNPJ \$5. Poslal Anton Gantar.
- OHIO**
 Bridgeport: J. Vitez \$2. Dr. St. 333 SNPJ \$5. Skupaj \$7. Poslal J. Vitez.
- Glrand:** J. Krasech \$5. S. Ro- gel \$2. John Kosin \$30. Poslal John Kosin. G. Shrobut \$1.
- Cleveland:** John Gorjanc \$10. Louis Kafele poslal \$11. Prispe- vali so: L. Kafele \$5. Po \$1: F. F. Ludwig, A. Bokaj, J. Boštjančič, Prusnik, J. Kopovec, F. Suštaršič. Frank Zagar \$5. (Poslal A. Janko- vich).
- E. Palestine:** A. Prelih \$2.
- St. Clairville:** Dr. St. 562 SNPJ \$5. Louis Bergant \$1. Frank Dešar \$5. John in Rosy Skoff \$10. Skupaj \$21. Poslal Joseph Skoff.
- Youngstown:** John Tancek \$7. Neimenovan \$8.
- PENNSYLVANIA**
 Bridgeville: SNPJ Senior Feder- ation of Western Pa. \$25. Poslal John Kvartich.
- Greensburg:** Dr. St. 223 SNPJ \$5. Poslaša Mary Russ.
- Hermiline:** Dr. St. 87 SNPJ \$5. Poslal Robert McAlpine.
- Slovan:** F. Anzlov \$2. Library: Nick Triller \$5.
- WASHINGTON**
 Cle Elum: Mary Zevart \$2.50.
- WEST VIRGINIA**
 Brownston: Frank Kovacic \$1. Star City: Dr. St. 388 SNPJ \$10. L. Selak \$4. J. Franelić \$2. Po \$1: J. Gallon, F. Pelán, N. Ivanovic, A. Maslo. Skupaj \$20. Poslaša Rose Selak.
- WISCONSIN**
 Milwaukee: Federation of SNPJ Lodges of So. Wisconsin \$25. Pos- laš F. Perko, blag.
- Port Washington:** Mary Jane- shek \$2.
- WYOMING**
 Kemmerer: J. H. Krziznik \$2. Skupaj \$468.00, prejšnji izkaz \$2,845.84, skupaj \$3,314.44.

KAJ LAHKO STORI VSAKDO IZMED NAS V KORIST "PROLETARCA"?

- Fridebivajmo mu NOVIH naročnikov
- Obnavljajmo naročnino TČNO čim poteče
- Agitirajmo med drugimi naročniki, da store isto
- Prispevajmo v PROLETARCEV tiskovni sklad in pripravljajmo to tudi drugim
- Oglašajte v PROLETARCU prireditve društev in druge stvari
- Naročajte slovenske in angleške knjige iz PROLETARCEVE knjižarne
- Poskrbite, da si naroči AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLENDAR vsi tisti, ki tega še niso storiili
- Naročite KOLENDAR tudi svojcem v starem kraju in enako PROLETARCA.

Vsakdo naj stori za naš list kolikor more, pa bomo vse težave zmagovali!

"MRZLA VOJNA" KOMINFORMA PROTI TITU SE POOSTRENO NADALJUJE

Ko se je komunistični informacijski biro (KOMINFORM) preselil iz Beograda v Bukarešto, je bilo očitno, da je Tito prišel v nemilost. Na svoji prvi seji v Bukarešti so zastopniki vseh udeleženi strank sprejeli proti Titu, Kardelju in drugim njegovim kolegom ostru izjavo, v kateri so jih obtožili odtujenja marksizmu in leninizmu in za zaidenja v nacionalizem. Dalje, da s privatnim posedovanjem zemlje grade podlago za obnovo kapitalizma. Kako so mogli to Jugoslaviji očiti, ko zemlja tudi v drugih državah sovjetskega bloka — razen v Sovj. uniji, ni še podpravljen. Pripravlja pa se v to sicer Madžarska, kjer zemlja v nji še nikdar ni bila last onih, ki so delali na nji, torej proces podpravljenja ne bo posebno težaven.

Kominform je v svoji izjavi apeliral na jugoslovansko komunistično stranko, da naj krene spet "na prava pota" in če to ne gre drugače naj si odstrani staro vodstvo in ga nadomesti z novim.

Toda mesto tega se je v Beogradu vršil kmalu po tej izjavi zbor komunistične stranke, na katerem so prirejali Titu in ostalemu vodstvu ogromne ovacije. In vsak opazovalec je prav lahko dobil vtis, da ima Tito zaslabo v svoji stranki in tudi med ostalim ljudstvom, posebno med mladino.

Vodstvo na tem zboru torej ni bilo spremenjeno, pač pa je zbor odbil "vse klevete" kominforma za neosnovane in krivične, ob enem pa vzkljal "velikemu Stalinu" in mu obetal največje prijateljstvo — njemu in Sovj. uniji.

Pa ni zalego — kajti še predno se je zbor razpustil, že je bilo zastopnikom citano poročilo iz moskovske "Pravde", da je bil ta zbor v Beogradu zbit skupaj s terorjem, da vsled tega ni reprezentativen in zato ni mogel in ni hotel priznati grehov svojega vodstva in se izreči za delo v duhu kominforma.

Komunistični listi v vseh deželah sovjetskega bloka — z izjemo v Jugoslaviji seveda, so na to svojo mrzlo vojno proti Titu, Kardelju in drugim ter proti jugosl. komunistični stranki pospešili in organizirali tudi razne spletke in ekonomske sankcije. Nehali so ji dovažati material, ki ji je potreben za uspešen zaključek njene petletke in na ta način je Jugoslavija res odrezana od sveta.

V ameriškem tisku se o tem boju malo piše. Ima dovolj materiala z "mrzlo" vojno za Berlin med vzhodom in zapadom, ima ga z ugibanjem kako se bo končala civilna vojna na Kitajskem in tudi za novorojenka na angleškem dvoru se je naše buržvazno časopisje jako zanimalo.

Toda časopisje v Jugoslaviji, in dva tržaška slovenska lista, ki sta s Titom, pa se brani napadov kominforma in začelo je kritično pisati tudi o Stalinu. Očitno je namreč, da Stalin odobrava ta boj proti Titu, ako ni celo on dal vpodbudo zanj.

Jugoslaviji povzroča ta spor kot že omenjeno ekonomske in politične težave, a uradni jugoslovanski krogi trdijo, da bodo premagali tudi te nepreljke ka-

tor so bili kos prejšnjim težkostem. Razlika sedaj seveda je, da so med vojno imeli na svoji strani ne samo Sovj. unijo temveč tudi Veliko Britanijo in Združene države.

V bran proti napadom kominforma tiska in splošne propagande, ki jo vodi proti Titu, objavljajo listi v Jugoslaviji ter Primorski dnevnik dolge članke, ki obsegajo v nekaterih številkah celo stran velikega formata.

Odlomek iz enega takih člankov, ki ga tu približujemo, smo vzeli iz Primorskega dnevnika. Glasi se:

Krivične obtožbe

Naši kritiki se na vse mogoče načine trudijo dokazati, da sedanje vodstvo vodi Jugoslavijo v imperialistični tabor. Kakor drugih svojih obtožb, ne morejo dokazati tudi te, zato se zatekajo k najrazličnejšim neraznim in izmišljotinam. V komunističnem tisku se širijo najhujšesrnejše izmišljotine buržvaznih agencij in listov o novi Jugoslaviji. Ta pojav seveda ni prav nič slučajen.

Bralci terjajo dokaze

Bralci komunističnega tiska na eni strani terjajo dokaze za trditve proti vodstvu Jugoslavije, na drugi strani pa boj, ki ga naši kritiki bojujejo objektivno proti krepitvi socializma v naši deželi, v praksi vodi neopogibno do tega, da se solidizirajo z imperialisti. Prav nič ni slučajno, če moskovsko "Novoe vremja" zamočuje, da je Jugoslavija na donavski konferenci zavzemala isto stališče kakor ZSSR in dežele ljudske demokracije. Prav nič ni slučajno, če je TASS (časniška agencija sovjetske vlade) namenoma razširila vest, da je Jugoslavija dala Ameriki 17 milijonov dolarjev in je pri tem zamolčala, da je Amerika teh 17 milijonov vzela kot odškodnino za svoje imetje od jugoslovanskega zlata, ki ga je imela, na kar je morala Jugoslavija pristati, če se že ni hotela odpovedati vsemu svojemu zlatu. Jugoslovanska vlada je nedavno predložila primer Trsta Varnostnemu svetu, toda v "Novem vremju" ni omenjeno, da je naša vlada sprožila to vprašanje. Navajamo vse primere iz najpomembnejšega (sovjetskega) komunističnega tiska, od katerega bi bilo treba pričakovati največjo vestnost in eniscoljubnost. Kaj pa naj rečemo šele o "Humanitetu", "Rude pravu" in drugih? Nič boljša niso državna glasila demokracij (vladna glasila v sovj. bloku). Oglejmo si na primer madžarsko vlado. Pričakovati bi bilo, da bo neka demokracijska vlada z največjo odgovornostjo izrekala sodbe o neki drugi vladi. Madžarska vlada pa v svoji noti jugoslovanski vladi omenja kot dokaz, da je Jugoslavija prešla v imperialistični tabor, dejstvo, da je Jugoslavija prejela zlato iz Amerike, čeprav je Madžarska dobila svoje zlato prav od te Amerike dve leti prej.

In tako so proglasili, da je Jugoslavija prešla v imperialistični tabor ter izdala demokracijo in socializem.

Sicer "Pravda" trdi, da "nacionalistična Titova grupa" vo-

di deželo v imperialistični tabor in da jo s svojimi nacionalističnimi "razorožuje pred zunanjimi sovražniki". "Pravda" vali vso krivdo za morebitno škodo, ki jo bo Jugoslavija pretrpela, na "Titovo grupo" in pri tem oprošča komunistične partije vse odgovornosti.

Kakor znano, naši kritiki ne točno prikazujejo stvari tako, kakor da je ves spor med CK KPJ (centralni komitet komunistične partije Jugoslavije) na eni strani in CK VKP (b) ter vodstvi drugih partij na drugi strani nastal okrog tega, ali mora CK KPJ priznati določene napake ali ne. Zdaj pa vidimo, da ukrepi, ki jih demokracije dežele začenjajo uporabljati proti Jugoslaviji, nimajo prav nobene zveze s temi napakami. Še več, četudi bi bile vse stvari, ki jih štejejo v greh CK KPJ, točne in bi jih ne hotel priznati, bi omenjeni ukrepi ne bili nikakor upravičeni. Ti ukrepi imajo skratka namen izolirati Jugoslavijo. Oglejmo si nekatere, ki so že storjeni: prvič, pretrgane so v nasprotju s prizadevanji Jugoslavije vse športne zveze med njo in deželami ljudske demokracije ter ZSSR; pretrgani so v nasprotju s prizadevanji Jugoslavije skoraj vsi kulturni stiki med njo in deželami ljudske demokracije in ZSSR; pretrgane so v nasprotju s prizadevanji Jugoslavije vse zveze mladine med njo in deželami ljudske demokracije ter ZSSR. Jugoslovanske državljane, zastopnike Jugoslavije, njeno vlado, zastavo itd. žalijo na vsakem koraku in na vse mogoče načine.

Kdo izolira Jugoslavijo?

Ko naši kritiki počenjajo vse to, hkrati govorijo, češ da "Titova grupa" izolira Jugoslavijo. Stvar pa seveda ni takšna. Oni — vodstva demokracij dežel — izolirajo Jugoslavijo, in sicer ne zato, ker bi "Titova grupa" ne hotela priznati napak (zakaj celo če bi bile vse te napake tudi točne, bi ne upravičevale teh ukrepov), ampak zaradi tega, ker Komunistična partija Jugoslavije s Centralnim komitejem in njegovim generalnim sekretarjem tov. Titom na čelu ne more priznati napak, ki jih ni napravila, in sicer, prvič zaradi tega, ker to ni združljivo s komunistično moralo, drugič pa, ker tu ne gre za priznanje nobenih napak, ampak za priznanje zločina izdaje, za to, da bi se odpovedali revoluciji, ki so jo narod Jugoslavije uresničil z delavskim razredom na čelu pod vodstvom prav istega Centralnega komiteja; ker gre za to, da bi se odpovedali petletnemu planu in takšni socialistični graditvi, v kateri sodelujejo milijonske delovne množice Jugoslavije. To bi pa pomenilo povzročiti popolno zmelo v Jugoslaviji. To bi pomenilo zapustiti bitko, ki jo milijonske množice naše dežele v znoju svojega obraza bijejo za svojo boljšo prihodnost. Na te bi mogli pristati samo ljudje, ki bi bili pripravljeni v resnici izdati stvar delavskega razreda in socializma v Jugoslaviji, samo ljudje, ki nimajo s partijo in komunizmom nobene zveze.

Ne izolira CK KPJ Jugoslavijo od demokracij dežel; nasprotno, to delajo vodstva teh dežel, ki uporabljajo netočni izgovor, češ da CK KPJ ne priznati napak. Prav nič slučajno ni, da že zdaj zamolčujejo v komunističnem tisku in časopisju demokracij dežel vse žalitve, ki jih imperialisti prizadevajo Jugoslaviji, kakor tudi ovire, ki jih delajo njenemu svobodnemu razvoju (najnovejša grške provokacije na jugoslovanski meji, odklonitev potnih listov jugoslovanskim novinarjem za

Stvarnost je, ki odloča. Prvič. Ali bo Jugoslavija šla v imperialistični tabor, je zelo malo ali prav nič odvisno od vseh njenih kritikov, njihovih pravljic in njihovega zadržanja. To je odvisno od njenega vodstva in njene komunistične partije, od njenega delavskega razreda in njenih delovnih množic. Gola trditev, da je Jugoslavija prestopila ali da bo prestopila v tabor imperialistov, ne pomeni v tem pogledu nič drugega, kakor gola trditev in obrekovanje, ki se obrača proti tistim, ki to trdijo.

Proletarec je vaš list. Priporočajte ga svojim znancem in prijateljem, da se naroče nanj.

generalno skupščino Združenih narodov, provokacijski napadi propagande itd.)

Ta tisk je zabredel v nesmiseln položaj s trditvami, češ, da je vodstvo KPJ izročilo deželo v roke imperialistom, tako da se mora zdaj molče ali odkrito solidizirati z imperialisti proti Jugoslaviji. Popolnoma drugače je z Jugoslavijo in njenim tiskom. Naša dežela je brez omarovanja ostala na protimperialistični liniji in prav tako tudi naš tisk, ki trdi o demokracij deželah samo tisto, kar je točno in se stalno do najmanjših podrobnosti solidizira z njimi.

Taka so danes dejstva glede vprašanja, kdo dejansko izolira Jugoslavijo.

Ko se vodstva demokracij dežel otresejo odgovornosti za škodo, ki bi jo Jugoslavija utegnila pretrpeti zaradi takšnih odnosov, s tem dejansko moralno pritiskajo na narode Jugoslavije, da bi sturmglavili sedanji CK, drugače bo, kakor pravi, ostala njihova dežela sama pred imperialisti in ker je majhna, jo bodo ti kmalu požrli. Vidite "načelnost" naših kritikov! Ta "logika" lahko deluje na panjčarje, strahopetce in na najrazličnejše oportuniste, ki se bojijo težav, bojijo se za "usodo dežele" (dejansko pa sami zase!) in ki bi bili pripravljeni prodati CK KPJ in KPJ — čeprav nista kriva — samo da bi jim kdo zajamčil mir in tišino. Toda ti ljudje so redki, delavski razred, ljudstvo pa ne morejo biti nikdar oportunisti in strahopetci, če to niso njihovi voditelji. Usoda Jugoslavije je v borbi njenih delovnih množic za zgraditev socializma in samo v nji!

Navidez so računi naših kritikov realni. Toda samo navidez! Komunistična partija Jugoslavije je predvsem partija boljševiškega tipa; napravila je dolgo in težko šolo ilegalnosti in oborožene borbe. Ne boji se niti težav, niti težavnih situacij. Nadalje je tudi jugoslovanski delavski razred šel skozi težko šolo oborožene borbe. In končno so tudi narodi Jugoslavije večkrat v svoji zgodovini in zlasti v zadnji vojni šli skozi strogo šolo boja na življenje in smrt ter se ne bojijo ničesar. Naše partije in naših delovnih množic ni mogoče zastrašiti, demoralizirati, ni jim mogoče ubiti vere in lastne sile in v mednarodno delavsko gibanje. Njih je mogoče prepričati o nečem, kar je točno, ne pa preplašiti.

Kar pa je najpomembnejše, ti računi so brez vsake stvarne podlage, in sicer iz naslednjih razlogov:

Stvarnost je, ki odloča. Prvič. Ali bo Jugoslavija šla v imperialistični tabor, je zelo malo ali prav nič odvisno od vseh njenih kritikov, njihovih pravljic in njihovega zadržanja. To je odvisno od njenega vodstva in njene komunistične partije, od njenega delavskega razreda in njenih delovnih množic. Gola trditev, da je Jugoslavija prestopila ali da bo prestopila v tabor imperialistov, ne pomeni v tem pogledu nič drugega, kakor gola trditev in obrekovanje, ki se obrača proti tistim, ki to trdijo.

Proletarec je vaš list. Priporočajte ga svojim znancem in prijateljem, da se naroče nanj.

Strah Francije pred obnavljanjem nove nemške bojne sile

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Nemčiji uspela, prej ali slej znova invadirana.

V svojem nedavnem govoru je de Gaulle dejal, da če bodo Američani in Angleži utrdili svoj del Nemčije in dali komando nad ogromno porurno industrijo in rudniki ter premogovniki Nemcem, potem je za Francijo najboljša, da se odpove Marshalovemu planu, saj je eksistiral brez njega dolga stotletja. In odpove naj se v tem slučaju tudi vojni zvezi zapadnoevropskih držav — če že radi drugega ne saj zato, ker je vrhovno poveljstvo zapadnoevropske vojske zveze v rokah Anglije in za vse armade te zveze je določen angleški general (feldmaršal Montgomery).

Tudi francoska vlada je proti anglo-ameriški politiki v Nemčiji, toda ker se je taktiki anglo-ameriške diplomacije že toliko zaobljubila, se sedaj ne more izmotali iz omejevanja.

Ali obstoja možnost nemške-sovjetske zveze

De Gaulle Angleže in Američane svari, naj se nikar ne preveč ne zanašajo, da se bo v bodoči vojni z Rusijo Nemčija borila na njihovi strani. Prav tako močno in verjetno je, da bo Nemčija iskala zvezo rajše z Rusijo kakor z zapadnimi silami, pravi de Gaulle. S tem jih hoče lostrasti. Kajti ako se nemški kapitalizem spet utrdi, se bo komunizma prav tako bal kot se ga straši anglo-ameriški kapitalizem. In kar se tega tiče, tudi francoski, belgijski, nizozemski itd. Le Gaulleova alternativa je, da naj zapadne sile le Nemčijo razkoso v popolnoma samostojne države kakor so bile nekoč. Le tako bo Nemcem onemogočeno znova postati velesila in ne bo ji več mogoče postati najmočnejša država v Evropi.

De Gaulle torej saj ve, kaj hoče. A francoska vlada činea na svojih šibkih, nezanesljivih nogah in le godrnja, kadar ji ni kaj prav. A da bi imela kaj odločnosti — tega ne, ker se noče zameriti ne Washingtonu, ne Londonu.

Med tem pa se pred pragom Francije z ameriško pomočjo osniva nova kapitalistična Nemčija, z vsemi možnostmi, da postane prej ali slej tudi militaristična in agresivna, kakor je bila.

Američani hočejo takšen rajh. To je v Berlinu potrdil tudi kongresnik Dewey Short (republikanec iz Mo.). Naj bo komu prav ali ne, mi moramo s svojim načrtom v Nemčiji nadaljevati. "Nemčija mora postati močna," je dejal. Francozom pa je rekel, da se strajajo po nepotrebnem.

4, 5 milijonov Poljakov se je priselilo v osvobodeno zemljo

Varšava. — (Tanjug.) — V zapadnih poljskih osvobojenih pokrajinah živi danes 5 milijonov in pol Poljakov. V treh letih in pol se je v zapadne dele Poljske priselilo 4 milijone in pol Poljakov. V te kraje naseljujejo Poljake, ki so se vrnili iz Francije, Belgije, CSR in Romunije.

Gregorij Boravnikov: Tam kjer cvete lotos

Nevelik čoln, s ploskim dnom, imenovan kulas, plava po ozkem pretoku, čigar bregovi so porasli z ivjem in vrbinjem. Na krmi sedi Trofim, štiridesetletnik, s spokojnim, od vetra in sonca ožganim obrazom, pravi tip kaspijskega ribiča, in grebe z veslom kakor z lopato.

Kdor ne pozna teh pokrajin, kdor se ni dalje časa mudil tod, ne more potovati po delti Volge. Ustje Volge se deli na več kakor tri sto rek in potokov, na več sto ozkih razprednih zalivov, ki segajo globoko v kopno zemljo. K temu je treba pristeti še nešteto jezer in močvirij, otokov in otokov. Vse to zavzema površino svojih 15 tisoč štirinajških kilometrov. Najjužnejši del ustja je pokrit s šajšem in trstjem, ki zraste do šest metrov visoko. Vse to rastlinje imenujejo stebrovje ali stebličje, docela po pravici. Marsikod je trstje nepreohodno, pristopno zgolj divjim svinjam in divjim mačkam.

Dan je bil tople, sončen. Voda je stala neigibna in se je bliskala kakor brušeno steklo. Vrbinje in ivje po nabrežju je bilo prepolno neštetihi gnezdi, okoli katerih so hrupno in šumno letale ptice. Snežno bele čapljice s svojim krasnim perjem so se zlasti lepo odražale na zeleni planoti. Pred tridesetimi leti je bila čaplja domala že izumrla v nižavju Volge. Iztrebljali so jo lovci vprav zaradi njenih prelepih peresc, ki so jih z velikimi dobički prodajali pariskim modnim atelejem. Čim pa je bil lov na srebrne čapljice zabranjen, so se spet naglo zaplodile. Gosi in širokokljune ptice so stale počivati na bregu ali pa so se lagodno sprehajale.

Po vodovju so plavali tisoči divjih rac, pondirkov in kreplic. Vse te račke se ljudi kar ne ustrašijo in ne beže pred njimi, marveč se prijazno umaknejo, kakor da hočejo voljno odstopiti čolnu pot.

Več kakor tristo vrst ptic naseljuje prostrano ustje Volge in vse te ptice priletevajo iz daljnih dežel, da si tu vzrede potomstvo. Od sinje, davnine je Volga velikansko postajališče in križišče ptičjih poletov. Ptice, ki prezimujejo v Afriki, Arabiji in Iranu, se pomladi zbero v ogromne jate in prilete na Kaspijsko morje, nato pa po njegovih robovih v delto Volge. Tu se okrepijo z obilnim ribjem zarodom, se odpotujejo in polete dalje. Mnogo ptic pa ostane v delti in si spleto gnezda. Odkar je bil v letu 1919 ustanovljen Astrahanski zaščitni revir, imajo ptice tu svojo pravcato republiko.

Ptice se za naju niso kaj dosti zanimale in sem jih lahko mirno fotografiral.

Sredi ptičje republike na Volgi, na nevelikem otoku, kjer je prepolno velikih gnezd, prebivajo pelikani. Ko sva se približala otoku, so se pelikani vendarle nekoliko prestrašili in vzplahutali v zrak, razpešči svoja krila, široka po 2 metra. Pelikani so splovili počasi drug za drugim in se vrtali v zrak v lepih zavojih. Ko so nekolikokrat zakrožili v zraku, so se spet vrčali drug za drugim na otok ali na vodo. Kmalu sva s Trofimi začela značilno klepetanje kljunov, med katerimi so se bleščale srebrne luske ulovljenih rib.

Poprosil sem Trofima, naj me popelje na otok pelikanov. Pa mi je odsvetoval:

— Če se človek mota okoli njihovih gnezd, jih pelikani za vedno zapuste.

— Zakaj pa to?

— So pač take narave.

Nad nama so s krikom plavali v zraku snežno beli galebi. Iskali so plena. Zda je tresčila črna debehoglavca ptica z gole suhe vrbe na vodo, se poglobila in izplavala z ribo v kljuna. To je bil morsk vrhan ali črni pelikan. Na vodi se giblje prav tako svobodno kakor v zraku in se lahko vrtaplja za plenom, ki ga ulovi s svojim upognjenim kljukastim kljunom. Kakor so preračunali sovjetski znanstveniki, uničijo morsk vrhan ali po rusko "baktani" letno okrog 25.000 ton žilnih rib.

Da, v delti Volge se morsk vrhan ima s čem nakrmiti. Od zgodnje pomladi do pozne jeseni plujejo iz Kaspijskega morja v Volgo dolgi vrani rib, ki drstijo v sladki vodi in tu po-

skrbe za obilje novega zaroda. V času drsti je v ustju Volge toliko rib, da na plitvejših krajih ne moreš s čolnom dalje. V Volgi in v Kaspijskem morju živi več kakor 60 vrst rib, od tega jih je kakšnih 50 vrst primerljivih za predelavo. Tu je obilo jostrov, sardin in drugih rib. V ribiške mreže zaidejo čisto tudi beluge, ki tehtajo po poldrugo tona, in veliki somi. Tod love tudi raznovrstne brezkostne piškurje in jegulje, podobne velikim kačam.

Pod čolnom je nekaj zašume lo. Trofim je odložil veslo in začel pogledovati. Čoln je počasi drsel po vodnih travah. Vsa gladina je bila pokrita s pravcato rastlinsko preprogo, s povodnim orehom, ki jeseni obilno rodi. Oreški rasto v vodi v obliki grozdčja in strahanci tudi nabirajo to priljubljeno poslastico. Ko sva minila to zeleno preprogo je Trofim snel z mokrrega droga rastlino s mehurjastimi listjem in jo ponudil meni. Pri tem je rekel:

— Tale rastlina se odlično drži na vodni površini. Čim pa se približa burja, se brž skrije pod vodo.

Trofim je naravnal kulas proti bregu in brž nato zadel na pesek. Z brega so se šumeče plavili in skakali v vodo veliki gozi.

Ko je potegnil čoln na pesek, me je Trofim povedel po šajšu in trstju, nato pa mimo lokvanjev in med vrbinje. In tu sem zagledal tisto, zaradi česar sem se skoraj ves dan vozil s čolnom. Nedaleč od brega so se dvigali nad vodo do pol metra visoki, široki, ploščati zeleni listi z rahlim voščenim nadihom. Nad listi so se belili popki in veliki prekrasni cveti. To je bil lotos, posvečena cvetica starih Egipčanov in Indov, lotos, ki ga slave pesmi in legende, Vzhoda. Ne objekti fotoaparata ne čopič umetnika ne more pričarati lepote tega, redkega cveta.

Tri dni živi lotosov cvet in sleherni dan spreminja svoje okrasje: prvi dan so cvetni listi žarko rdeči, drugi dan so svetlejši, tretji dan so robovi cvetnih listov rožnati, ves ostali cvet pa je blede rumenkast. Vse to pa ni enostavno, marveč se preliva v neštetihi, čudovito spreminjastih prelivihi. Ako se bliža oblake, ako zavije veter, ali pa prikriva sonce — vsakikrat spreminja lotosov cvet svoj okras.

Na zemeljski obli je ostalo le še malo krajev, kjer se je ohranil lotos. Široko ustje Volge je najsevernejši kraj, kjer raste ta čudežni cvet.

Dve "dobri" policiji slabši kot ena slaba

V mnogih mestih je dvojna policija. Na primer v Parizu, kjer je stara Surete in policija Prefektura. Obe policiji sta na dobrem glasu, najboljši v Franciji. Človek bi si mislil, da Parizani lahko mirno spijo pod varstvom dveh policij. Pa ni tako. Tatvine in ropi se množijo kot še nikoli prej. Nedavno so banditi ob belem dnevu pred poslopjem policijskega ravnateljstva Surete na Quai des Orfèvres oropali avtomobil, ki se prevažal plače za mestne nameščence. Vsi roparski podvigi se pripisujejo banditu Pierreu Corrotu, ki je v Parizu danes bolj popularen kot obe policiji skupaj. Končno je Surete aretirala Pierre Corrota. A druga policija je takoj razglasila, da ni "ta pravi". In res ni bil. Ker ne zmoreda dve policiji, so zmogli novinarji. List "Paris Presse" je iztaknil Pierre Corrota in objavil dva pogovora z njim. Uspeh je bil, da sta bila zaprta dva urednika tega lista, ker sta zamoledovala banditovo skralnišče. Bandit je seveda prost.

Med vrsticami: Boljša ena sama skromna policija kot dve najboljši.

NE ČAKAJTE,

da prejmete drugi ali tretji opomin o potečeni naročnini. Obnovite jo čim vam poteče. S tem prihranite upravi na času in stroških, ob enem pa izvršite svojo obveznost

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. LAWDALE AVENUE
CHICAGO, 23, ILLINOIS

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON
5724 WEST 26th STREET
Tel. Crawford 7-2212
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
8:30 to 9:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 7-4448
If no answer Call
Austin 7-5790

British Dominions Fear Rebuilding Of Japan

Australia and New Zealand urged that the U.S. be asked to reconsider its contemplated rebuilding of Japan's economy. This revival of Japanese industry, it was charged, will hinder their industrial development.

These dominions also expressed fear that Britain's obligations under the Marshall Plan to subsidize western European countries would conflict with their own demands for supplies of British goods.

JUST SELF-CONSCIOUS

A lady motorist was driving along a country road paralleling the railroad when she spied a couple of repairmen climbing telephone poles.

"Fools," she remarked to her companion. "They must think I never drove a car before."

BIG MAN IN THE OFFICE

By FLOYD HOKE-MILLER

See the big man in the office
A scratchin' at his head?
He used to have a forelock
But all the roots are dead.
He thinks he's so much better
Than a common workin' man
But his schedule has gone snafu
And not holdin' up to plan.
He's wonderin' 'bout the workers;
How he can drive them more,
To make his bonus rating better
When they tally up the score.
But if a worker has a grievance
His answer's always "NO!"
Still he goes to church on Sunday
And bends his head down low.
And when the parson says, "For-
give us
Our sinful daily deeds!"
He remembers not the tolling
workers
On whose brawn and sweat he
feeds.

Bakeries Ordered to Stop Using Harmful Flour Bleach

The Federal Security Administration, which now includes the Public Health Service, has ordered baking companies to stop using "agene" to artificially bleach and "age" flour used in making bread. Tests proved that dogs get hysteria when the eat "agenized" bread, and that it is probably harmful to human health, but the big baking companies have kept on using it. Under the order, they will have to stop by next August 1, which is nearly nine months from now.

Draft To Take 4% of Workers

WASHINGTON—The new draft law may yank up to 4 out of every 100 workers away from their jobs, according to a report released by the Census Bureau.

The bureau's prediction was based on a sample survey taken in July for the purpose of ascertaining the possible impact of the law on a labor force already hard pressed for workers. The figures, the report said, should not be taken as more than a "very general" indication of the "possible effect" of the induction of these men on the size and composition of the civilian labor force.

The bureau's report, based on the July sample, boiled down to this:

There are 7,500,000 civilian men in the draft-age group—19 to 25 years old—and 6,500,000 of them were employed in July.

About 4,000,000 of the working men are World War II veterans. They are not subject to call under present draft regulations.

The draft-age non-veterans in the working force number 2,500,000—about 4 percent of the total working force.

A precise evaluation of the draft's impact, the report said, would require further knowledge of such matters as:

1. How many the armed forces actually will take in.
2. How many "will volunteer from other groups" in the population.
3. How many will be deferred for physical disability or other reasons.

Also it said the figures for July included a number of full-time college students who were in the working force during their summer vacations but could not be counted in the year-round labor force.

The draft-eligible non-vets were "almost as heavily concentrated in agriculture as in manufacturing," the survey found.

"There were 24 percent of them in farming and 28 percent in manufacturing. Another 7.9 percent were engaged in construction work, 16.7 in wholesale and retail trade, 10.1 in service industries, and 2.5 in public utilities and elsewhere."

—AFL-News Service.

DAMNING THE NEW DEAL

It's fashionable in some circles these days to speak of the New Deal as if it were a flea-bitten mongrel. You know how it is: A couple of guys who have become big shots since the end of the war get together to solve the world's problems.

One of them, a pompous jerk who got rich selling overpriced, under-built houses to GIs, says, "Things are in a hell of a mess, aren't they? What we need is some new blood in Washington."

"Yes, sir," says his grey-market auto selling companion, "we gotta see that the New Deal is killed off this time."

Then, with each succeeding drink, their denunciation of the New Deal grows louder and more bitter.

And chances are 10 to one that neither has more than a vague idea of what he's denouncing.

Or it works another way:

A couple of fellows who began hating the New Deal when it was born got together to drool over what may happen to it if the GOP wins complete control of the government.

"What's left of the New Deal won't last three months if Dewey wins," says one.

"Ah, then we'll be back in the good old days," says the other.

And yet both would be horrified if those "good, old days" returned.

If you really want to have some fun and cause some confusion, tackle one of the noisy "down with the New Deal" boys with barbed questions—and make him give you "yes" or "no" answers without a lot of quibbling.

Ask him first if he'd like to do away with the "socialistic New Deal agency" known as the Federal Deposit Insurance Corporation—the outfit that insures bank deposits.

Then shoot him a fast one about the New Deal soil conservation program—the "socialistic experiment" which has been saving our valuable topsoil.

If he's in the real estate business, ask him how he'd like to get rid of the New Deal agencies that stimulated home building and financing.

If he runs his factory with cheap TVA power, question him about abolishing the Tennessee Valley Authority.

If he operates a farm, suggest that the New Deal party program be ditched—and then duck!

If he once lost his shirt by purchasing worthless stock, ask him about the New Dealish Securities and Exchange Commission.

If he or his close relatives work for salaries, ask him, "How about getting rid of social security?"—Union News Service.

SOCIAL SECURITY QUIZ

Must the wage earner or his family be in need in order to receive insurance payments under the Federal Old-Age and Survivors Insurance System?

U.S. PROFIT POLICIES SPUR MILITARY TREND
Cost of arms and armament dwarf our aid to Europe

Concluding that "our swelling armed forces and armaments dwarf our aid to Europe," Peoples Lobby, Inc., in a statement prepared for publication declares that "America's domestic and foreign policies are creating the major role for our armed forces which they naturally seek."

Continuing, the "Lobby" says: "When General-President Eisenhower of Columbia University in his inaugural address made a god out of the profit motive, he let the cat out of the brass hat."

"Military Governors in Germany and Japan and in Italy and Korea before their elections, also worshipped the golden calf."

"The supreme stupidity of our policies in all those countries is merely an extension of the same stupidity at home, where corporate profits after taxes, have about tripled since the war."

"General Eisenhower made the issue clear, and explained the drive for the 20 billion dollar armament program and universal compulsory military training, both of which have a two-fold function, to cover up for our futile domestic and foreign policies, and to prevent the otherwise inevitable collapse here, under General Eisenhower's profit system, which keeps most universities going."

"The American Legion has been from its beginning a stooge for the profit-war system."

"At the close of the war there were about 800,000 commissioned and non-commissioned officers, many, if not most of whom, made more in uniform, than they can in civilian occupations."

"A general looks lonely with only a dozen privates to command, and enough privates to justify the hold-over General, Colonels and Majors must have something to operate—hence our \$20 billion armament program, which can easily be expanded to \$50 billion."

"Our swelling armed forces and armament dwarf our aid to Europe."

Answer. No. The Federal Old-Age and Survivors Insurance System pays benefits only on the basis of wages paid on jobs covered by the law. Insurance payments may be made to parents at age 65 and over, of workers who died fully insured after December 31, 1939, leaving no widow or unmarried surviving child under the age of 18, provided such parents were chiefly dependent upon the wage earner for support.

Can a worker file his claim when he is 65 years old even though he plans to go on working?

Answer. If an eligible worker is not ready to retire when he is 65 years old, he can nevertheless file his claim at that time and go on working. He will not, of course, receive any payments as long as he is at work on a covered job from which he earns more than \$14.99 per month. If his later employment is at a higher wage level he may ask the Administration to recompute his benefits to take advantage of his additional earnings.

What are some of the conditions that must be fulfilled if benefits are to be continuous?

Answer. The law requires that after insurance benefits have been awarded to an insured worker, or any of his family, certain conditions must be met if payments are to continue. Failure to fulfill these conditions will result in the suspension of payments until the conditions are met:

1. Any person entitled to monthly insurance benefits may not receive payments for any month during which he or she earns more than \$14.99 in work covered by the Social Security Act. Likewise, a wife's or child's benefits is suspended for any month in which the wage earner upon whose wages the benefits are based earns more than \$14.99 in covered employment. This is not a permanent disqualification but applies only to the month in which the money is earned. It does not apply if the money was earned on a job that was not covered by the Social Security Act, no matter what amount of wages were earned.
2. A widow receiving monthly payments because she has a child in her care may not receive the payments for any month in which the child is not in her care.
3. Benefits are stopped for a woman when she remarries or becomes divorced (unless she has earned them on her own wage account).
4. A child's benefits end when he reaches age 18, gets married, or is adopted by any parent other

COMIC BOOKS INSTEAD OF BREAD TO HUNGRY EUROPE

McFadden Gets Government Money By Sending Love, and Dective Magazines To a Starving Europe

Oil Enough?

The see-saw of conflicting predictions on the future of oil now has it that there's plenty. L. F. McCollum, chairman of a committee on the "long-term availability of petroleum" under the National Oil Policy Committee, says by 1953 natural petroleum produced in this country will hit 7,300,000 barrels a day, or 2,300,000 more barrels than the 1945 peak, and that there is lots more to come. Last winter people shivered for the lack of fuel oil.

WILL TRUMAN WIN?

K. M. LANDIS II

Logansport, Ind. OUR COLD-WAR strategists at Paris seem to be having post-election jitters. On Friday, Nov. 12, the following item appeared in the American press:

"U. S. FLAYS RUSS 'WAR PROPAGANDA'."

"Paris, Nov. 12 — (UP) — The United States charged today that Russia alone of all the nations is waging a shrill propaganda campaign, directed from the Kremlin, to prepare the Soviet people for war."

On the same day, however, an even more alarming item appeared in American newspapers:

"SOVIET PEACE PROPAGANDA 'TERMED DANGEROUS BY U. S.'"

"Paris, Nov. 12 — (UP) — Very high Western power sources said today that reports of possible high level American-Russian peace talks came from a Soviet propaganda offensive of a very dangerous kind."

"They said Moscow press comment on the advisability of such an undertaking represents a propaganda peace offensive of a very dangerous kind because everyone in the world wants peace. They said that was just the procedure to animate that desire, and thereby weaken the U.S. position in the cold war."

Can you tie that? On the same Friday, Nov. 12, it was reported that Defense Sec. Forrestal had arrived in Europe to confer with Field Marshal Montgomery and other officials on a proposed military pact with western Europe.

And on the same day, a Washington dispatch denounced Russia's encouragement of direct peace talks as "another Soviet attempt to destroy Western Power unity."

The item continued: "In the opinion of State Department officials, such a meeting probably would be unprofitable and even harmful until the United States builds up its military strength so that Russia understands American foreign policies mean 'business.'"

According to Dr. Herbert Evatt, president of the United Nations Assembly, the area of disagreement between us and Russia on Berlin has been reduced to that "between tweedledum and tweedledee."

But our strategists want no premature agreement on Berlin. They have prepared a military budget for the next Congress that would, if approved, put the United States on something very close to a war footing.

We will soon know whether the brass is running American foreign policy, or whether it is in the hands of the man who was recently elected by the American people.

It was President Truman, and not the Soviet propagandists, who first proposed direct peace talks with Russia. Chicago Sun-Times.

than a stepparent, grandparent, aunt, or uncle. (If the worker on whose account the child is entitled is alive, adoption by any person ends the child's benefits.)

How is the Social Security Administration to know when circumstances such as above occur?

Answer. When circumstances occur which will cause the suspension of a monthly payment as stated above, the fact must be reported to the Social Security Administration within two months. There is a penalty for receiving benefit checks to which you are not entitled.

Regardless of election or anything else, there is no disagreement in high circles that we must restore Free Enterprise in Europe. It's America's gift to mankind.

There are 15 million unemployed there, even before the recent strike wave—which was just for the sake of the Marshall Plan. (Somehow more strikes just seem to pop up, however, and even the French elections can't seem to stop hungry Frenchmen, even when they belong to the Marshall Plan unions, from wanting a wage increase.) In Paris they trade blood at the hospitals for butter and sugar.

Planes, ammunition, military equipment—these things must use up resources, funds, shipping space to prevent the spread of Communism into Europe. To provide good living, and the best use of available resources, would seem more effective, but that isn't free enterprise.

Comic Books F'instance

For instance under the Economic Co-operation plan, Fawcett Publications will send to Europe—buttens, threads, iodine, wheat fats, something they desperately want? No, it will send 10,000 copies of its comic books that authorities are shoving off stands here in an effort to diminish juvenile delinquency. It will also ship such other expositions of American culture as Startling Detective, True Confessions and Movie Story—and be assured that the proceeds will be available to it in those hard-to-get dollars, by arrangement with the governments. Bernard McFadden will be there with his favorite fodder for morons—True Story on the same terms. It may not make sense But it is Free Enterprise. And General Clay himself approves it all on the grounds that these publications are "not unsuitable from a security point of view."

We have killed French strikers, precipitated a situation that almost resulted in corporatism under DeGaulle and may yet—and it winds up so that our Free Enterprise can get good U.S. dollars from dumping this trash to make the rest of us seem fools to the entire world.

We must preserve and expand Free Enterprise, even though that is the system that makes it necessary to have a Bureau of Food and Drugs, so that last week it could confiscate thousands of bottles of hair tonic containing arsenic and cosmetics that produce skin disorders, and foods guaranteed to kill, often cheerfully colored by dangerous chemicals to stimulate sales. For Free Enterprise lives on Sales.

This Free Enterprise system we must export is the thing that the Chairman of the Social Security Administration said last week puts the 68,000,000 Americans who live in families with less than \$3,000 a year in a position where "they cannot pay for medical care on the present fee basis." ... It's the system that kept a smelter running in the Pennsylvania smog recently, killing people—for there is no profit in closing down, even if it does save lives. All the great labor leaders are for it—and even J. Parnell Thomas has now been indicted for practicing some of it.

Our gift to mankind, with benefit of atom bomb, jet plane and machine gun: Free Enterprise!

—Industrial Worker.

IT HAPPENED IN MISSOURI

The following appeared in the Moberly, Mo., "Monitor, Index and Democrat," and, of course, no paper printed in Missouri would deviate a hair's breadth from the truth:

"R. I. Colburn in the 'Monroe County Appeal,' Paris writes: 'On the highway south of Sturgeon, in a farm field, stands this sign:

"Hunting allowed until November 2. If Truman is elected, continue hunting. If Dewey is elected, NO hunting allowed. I'll need the rabbits myself."

Error of opinion may be tolerated where reason is left free to combat it.—Thomas Jefferson.

What Militarism Costs You

Back before the First World War, American newspapers used to publish cartoons showing a German worker carrying a soldier on his back. The idea was that militarism was crushing the German people.

It will come as a shock to the American people to realize they are now in the position of that old German worker.

Past, present and future wars and militarism—the army, navy, air force, national debt interest, care of veterans, and arming other nations which we hope will be our future allies—now cost us at least \$30 billion a year.

That is a burden of \$214 for every man, woman and child in the country, or \$1,070 a year for a family of five.

If the militarists get the additional billions they are demanding, as described in an article on another page of this newspaper, the annual cost of past, present and future wars will go up close to \$40 billion, or \$1,425 for a family of five each and every year.—Labor.

SOBER UP

"I can't quite diagnose your case," said the doctor. "I think it must be drink."

"All right, doctor," replied the patient. "I'll come back when you are sober."

TWO GROUPS CRACK DOWN ON FALSE ADS

Company Advertiser "standards" tests Which Don't Exist Cigarette Ads Hit For False Claims

Washington (FP)—An attack on meaningless and misleading tests of consumer goods was contained in an FTC order Nov. 2 aimed at the American Viscose Corp. of Wilmington, Del.

This corporation was ordered to "stop misrepresenting the nature of standards under which products containing its rayon yarn or fibers are tested and approved."

Like other advertisers, the corporation had put misleading claims into its ads telling that its fabrics were approved under "consumer standards." FTC pointed out that no such standards existed and ordered a stop to the misrepresentation.

American Viscose does send its materials to be tested by the Better Fabrics Testing Bureau, Inc., the FTC found. However, the fabrics are then tested by the bureau according to standards set by American Viscose itself. No independent agency has anything to do with setting the fabric testing standards.

☆☆☆

Chicago—The American Medical Association says that cigarette advertisements about throat irritation have little scientific data to support them.

An editorial in the A.M.A. Journal said that no adequate tests have been developed to measure the amount of irritation caused by cigarettes.

"It would be a wise physician indeed who could differentiate between the irritation caused by the smoking of cigarettes and that caused by various bacteria, chemicals or heat," the Journal said.

"Manufacturers and the advertising agencies that develop this advertising are approaching a point in which the advertising is no longer significant."

The Journal said there is little scientific evidence that cigarettes are harmful to most persons.

A Man From Mars

By I. EPSTEIN

If a man from Mars landed in the U.S. today and read the newspaper headlines, he would be convinced that the country is already at war—or about to go to war tomorrow. But if, unlike most earth-dwellers, he read carefully beyond the headlines, he would find weighty facts on the other side that somehow never made page 1.

Our Martian might then wonder why the headline writers are not curbed as wanton distorters of truth and stirrers-up of trouble. On reading more and more papers, he would conclude that it must profit somebody to employ only maniacs as editors.

Deepening his research, the Martian would find that Russia, which page 1 always portrays as about to attack the U.S., is equally often described as beset by endless troubles, unprepared for war and unwilling to make war in think-pieces somewhere around page 12. Struck by lurid three-inch type shouts about "atom spies," he would be amazed to see, in much smaller letters, that Pres. Truman calls such statements "wild and false accusations against innocent men."

Chicago—The American Medical Association says that cigarette advertisements about throat irritation have little scientific data to support them.

An editorial in the A.M.A. Journal said that no adequate tests have been developed to measure the amount of irritation caused by cigarettes.

"It would be a wise physician indeed who could differentiate between the irritation caused by the smoking of cigarettes and that caused by various bacteria, chemicals or heat," the Journal said.

"Manufacturers and the advertising agencies that develop this advertising are approaching a point in which the advertising is no longer significant."

The Journal said there is little scientific evidence that cigarettes are harmful to most persons.

